

HELENA MAŃKOWSKA

Archiwa, Biblioteki
i Muzea Kościelne. T. 26: 1973

REKOPISY Z „ARCHIWUM FILOMATÓW”.
FRAGMENT INWENTARZA ZBIORÓW REKOPISMIENNYCH
BIBLIOTEKI KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO

WSTĘP

Zbiory rękopiśmienne Biblioteki Uniwersyteckiej KUL wzbogaciły się w r. 1970 w bardzo cenne materiały. Prymas Polski, ks. kard. Stefan Wyszyński, pismem z dnia 15 czerwca 1970 r. przekazał na własność Bibliotece Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zespół rękopisów objętych ogólnym terminem „Mickiewicziana”. W imieniu Księdza Prymasa doręczyli je Dyrekcji Biblioteki w dniu 17 lipca prof. dr Czesław Zgorzelski i mgr Andrzej Paluchowski.

Rękopisy wchodzące w skład tego zespołu stanowią część dawnego Archiwum Filomatów, dział dokumentów, które służą do poznania życia organizacyjnego Towarzystwa Filomatycznego, jego faz ewolucyjnych oraz związków od niego zależnych.

Oprócz materiałów ściśle związkowych najcenniejszą część tego zbioru stanowią autografy kilkunastu drobnych utworów Adama Mickiewicza z okresu wileńsko-kowieńskiego, pisanych na „zasilenie” posiedzeń naukowych Towarzystwa lub z okazji obchodu przyjacielskich uroczystości.

Większą całość stanowi *Dziadów część druga*, w głównym swym zrzębie przepisana przez Jana Czeczotą, z poprawkami naniesionymi przez autora i uzupełnieniami nadsyłanymi Czeczotowi z Kowna. Podobiznę fotograficzną i transliterację tej właśnie kopii rękopiśmiennej ogłosił Stanisław Pigoń (*Formowanie „Dziadów” części drugiej. Rekonstrukcja genetyczna*. Warszawa 1967).

Do tej samej grupy należy kilkadziesiąt listów Adama Mickiewicza, pisanych do przyjaciół Filomatów, oraz rozliczenia, jakie przeprowadził J. Czeczot po wydaniu w Wilnie pierwszych tomików jego *Poezycji*. Niektóre spośród tych materiałów wykorzystał niedawno Cz. Zgorzelski (*Materiały do dziejów wileńskiej edycji „Poezycji” Mickiewicza, Pamiętnik Literacki*. T. 57: 1966 s. 625—651).

W skład tego zespołu wchodzi również fragmenty korespondencji członków Towarzystwa Filomatycznego w oryginałach i odpisach, jak również odbiegająca nieco od profilu tych materiałów korespondencja Onufrego Pietraszkiewicza z rodziną z okresu wileńskiego, a następnie z czasu wygnania.

Większość materiałów, wchodzących w skład Archiwum Filomatów, jest znana nauce od szeregu lat. W latach 1913—1934, staraniem Polskiej Akademii Umiejętności, ukazywały się tomy wydawnictwa p.t. *Archiwum Filomatów*, obejmujące kolejno korespondencję (*Korespondencya* t. 1—5, 1913) i poezję (*Poezya Filomatów* t. 1—2, 1922) w edycji Jana Czubka, oraz materiały do historii Towarzystwa Filomatycznego (*Materiały do historii Tow. Filomatów* t. 1—2, 1920—1921) w opracowaniu Stanisława Szpotańskiego i Stanisławy Pietraszkiewiczówny oraz t. 3 (1934) w wydaniu S. Pietraszkiewiczówny. Niektóre teksty mickiewiczowskie wydał Józef Kallenbach w zbiorze p.t. *Nieznane pisma Adama Mickiewicza (1817—1823)*. (Kraków 1910).

Pomimo to, iż pozycje autografów mickiewiczowskich, wchodzących w skład zespołu otrzymanego przez Bibliotekę, były już wielokrotnie ogłaszane drukiem, w dalszym ciągu stanowią bardzo cenną podstawę źródłową w pracach badawczych nad poprawnym odczytywaniem tekstów Mickiewicza i zrozumieniem jego utworów.

Początkową historię zbioru Archiwum Filomatów podał J. Kallenbach w słowie wstępnym do wyżej cytowanego dzieła. Dalsze jego losy opisał prof. Cz. Zgorzelski w „Uwagach wstępnych“ (s. XXXV—XXXIX) do tomu pierwszego (*Wiersze 1817—1824*. Wrocław 1971) nowego wydania *Dzieł wszystkich Mickiewicza*.

Biblioteka Uniwersytecka KUL, zdając sobie sprawę z wartości naukowej otrzymanych materiałów, publikuje fragment katalogu rękopisów (od nr 701 do nr 737), w którym zostały one zarejestrowane. Wielką pomocą w opracowywaniu tych rękopisów był wykaz sporządzony przez mgra A. Paluchowskiego, w którym prawie wszystkie pozycje posiadały już noty bibliograficzne. Według tego wykazu materiały te były przekazywane Bibliotece.

Układ dokumentów filomackich w katalogu jest wzorowany na *Materialach do historii Towarzystwa Filomatów*, co pozwala w pewnym stopniu odtworzyć strukturę organizacyjną i ewolucję Towarzystwa oraz ułatwia orientację czytelnikowi. W następnych jednostkach umieszczono korespondencję Filomatów i zbiór listów rodziny Pietraszkiewiczów, zaś na końcu zarejestrowano prace organizacyjne i utwory poetyckie Adama Mickiewicza. Ostatnie jednostki zawierają materiał zupełnie przypadkowy, z zespołem nie związany, otrzymany łącznie z rękopisami filomackimi. Znajdują się tu wykazy studentów, zdających egzaminy z historii, sporządzone przez Joachima Lelewela oraz drobne utwory poetyckie Antoniego Goreckiego i Maurycego Gosławskiego.

Wszelkie informacje, pochodzące spoza rękopisu, znajdują się w nawiasach prostokątnych, a kiedy to nie wystarczyło dla dokładnej identyfikacji rękopisu, podano w cudzysłowie początek tekstu. Było to konieczne w tych wypadkach, gdy na jednym arkuszu lub jednej skłádce mieściło się kilka rozpraw, następujących po sobie bez żadnych tytułów i przerw. Najczęściej występuje to w pracach Mickiewicza, który pisał bardzo nieczytelnie, przekładając arkusze w odwrotnym porządku i myląc kolejność kart.

W notach bibliograficznych, zwłaszcza przy utworach A. Mickiewicza, powoływano się zasadniczo na wydawnictwa pierwsze i ostatnie, najczęściej narodowe i jubileuszowe wydanie *Dzieł*. Czyniono to z tego względu, by wylizanie wszystkich wydań jego poszczególnych wierszy nie rozsądziło ram katalogu.

Wykaz używanych skrótów oraz indeks miejscowości, osób i rzeczy uzupełnia publikowany katalog.

WYKAZ SKRÓTÓW

b.d.	— brak daty	KF I—V	— Archiwum Filomatów.
dot.	— dotyczący		Cz. 1. Korespondencya
druk.	— drukowany		1815—1823. Wyd. J. Czubek. T. 1—5. Kraków 1913.
Dz. wsz. I	— Adam Mickiewicz: Dzieła wszystkie. Pod red. K. Górskiego. T. 1: Wiersze 1817—1824. Oprac. Cz. Zgorzelski. Wrocław 1971.		
egz.	— egzemplarz	ks.	— książka
gub.	— gubernia	Mat. I, II, III	— Archiwum Filomatów. Cz. 2. Materiały do historii Towarzystwa Filomatów. T. 1—2. Wyd. S. Szpotański i S. Pietraszkiewiczówna. Kraków 1920—1921. T. 3. Wyd. S. Pietraszkiewiczówna. Kraków 1934.
incip.	— incipit		
jęz.	— język		
j.w.	— jak wyżej		
k.	— karta		
Kal.	— Nieznane pisma Adama Mickiewicza (1817—1823). Z Archiwum Filomatów wydał J. Kallenbach. Kraków 1910.	opr. p. PF I—II	— oprawny — punkt — Archiwum Filomatów. Cz. 3. Poezya Filomatów. Wyd. J. Czubek. T. 1—2. Kraków 1922.
pocz.	— początek	w.	— wiek
pol.	— polski	WJ	— Adam Mickiewicz: Dzieła. (Kom. Red.: J. Krzyżanowski i in.). T. 1—16. Warszawa 1955. Wydano w setną rocznicę śmierci poety.
por.	— porównaj		
pow.	— powiat		
prown.	— proweniencja		
przyp.	— przypis		
p.t.	— pod tytułem		
pseud.	— pseudonim		
r.	— rok	WN	— Adam Mickiewicz: Dzieła. Wydanie Narodowe. T. 1—16. Kraków 1948—1955.
rkp.	— rękopis		
ros.	— rosyjski		
sygn.	— sygnatura		
t.	— tom	wyd.	— wydał, wydanie
v.	— verte	zob.	— zobacz

701

Pol., 1818—1821, 34,6×21,5 cm i mniej. K. 48 w tym 39—42 czyste. Nie opr. luźne arkusze oraz 2 zeszyty, z tych jeden w zielonym kartonie, drugi bez oprawy.

Archiwum Filomatów. Protokoły posiedzeń Towarzystwa Filomatycznego Wileńskiego z okresu od 12 września 1818 r. do 1 marca 1821 r.

1. Protokoły posiedzeń nadzwyczajnych z dnia 12 i 14 września 1818 r. K. 1—9.

Protokół z dnia 12 września nie drukowany; z dnia 14 września opublikowany prawie w całości. Wydrukowano z tego protokołu następujące paragrafy: § 1. Przemówienie prezydenta Towarzystwa Józefa Jeżowskiego przy otwarciu posiedzenia, Mat. I 177—182; § 2. Przemówienie naczelnika Wydziału II Onufrego Pietraszkiewiczza, Mat. I 182—184; § 3. Wiersz Adama Mickiewicza „Już się z pogodnych niebios ośma zdarła smutna”, PF I 127—130; WN I 295—297; Dz. wsz. I 119—121, 363; § 4. Jamby Tomasza Zana, zaczynające się od słów: „Szczęśliwy, kogo cnota...”, PF I 308—310. Tomasz Zan odczytał swoje wiersze po wygłoszeniu przez Mickiewicza jego utworu. Pietraszkiewicz, pisząc drugą część protokołu, wiersz Mickiewicza

wciągnął w całości, na utwór zaś Zana zostawił wolne miejsce. Do protokołu dołączono autograf T. Zana.

2. „Dziennik posiedzeń powszechnych Tow[arzystwa] Filom[atycznego] Wileńskiego” od dnia 12 września 1818 r. do 7 maja 1821 r. K. 10—24. Nie druk.

3. „Posiedzenie naukowe ogólne zwyczajne dnia 6 stycznia 1820 r. w domie Byczkowskiego na ulicy Bernardyńskiej”. K. 25—42.

Z protokołu tego wydrukowano następujące fragmenty: § 1. Przemówienie prezydenta Józefa Jeżowskiego na otwarcie posiedzenia, Mat. II 295—297; § 2. Sprawozdanie sekretarza powszechnego O. Pietraszkiewicza z czynności Rządu za okres 1.VII.1819—1.I.1820, Mat. II 318—327; § 3. Sprawozdanie naczelnika Wydziału I Franciszka Malewskiego za okres od 1.VII.1819—1.I.1820 r., Mat. II 348—351; § 4. Sprawozdanie naczelnika Wydziału II Tomasza Zana za okres 1.VII.1819—1.I.1820 r., Mat. II 353—355; § 5. Sprawozdanie sekretarza Wydziału I Józefa Kowalewskiego za okres 1.VII—29.XII.1819 r., Mat. II 358—360 z małymi zmianami, według oryginału Kowalewskiego; § 6. Sprawozdanie sekretarza Wydziału II Teodora Łozińskiego za okres 1.VII.1819—1.I.1820, Mat. II 363—365; § 7. „Wniesienie” dotyczące pisma periodycznego, Mat. II 58; § 9. Projekt Teodora Łozińskiego w sprawie zbierania wiadomości o uczniach szkół prowincjonalnych, Mat. II 165—166; § 21. Projekt Teodora Łozińskiego o ustanowieniu w Towarzystwie kursów nauk elementarnych, Mat. II 166—167.

4. Protokoły posiedzeń naukowych ogólnych od 6 stycznia do 19 lutego 1820 r., z 29 czerwca 1820 r. oraz 1 marca 1821 r. K. 43—48. Nie druk.

Pismo kilku rąk. Protokoły z r. 1820 są pisane przez Onufrego Pietraszkiewicza. Protokół „Posiedzenia naukowego ogólnego zwyczajnego” z dnia 6 stycznia 1820 r. jest rozwinięciem krótkiego sprawozdania, ujętego w punktach, z tego samego dnia (zob. poz. 4). O. Pietraszkiewicz wpisał w poszczególne punkty wszystkie mowy i sprawozdania wygłoszone na tym posiedzeniu. Protokoły zawierają podpisy uczestników posiedzeń: Adama Mickiewicza, Józefa Jeżowskiego, Tomasza Zana, Jana Czeczota, Franciszka Malewskiego i innych.

Wszystkie karty protokołów są oznaczone owalną pieczętką z napisem Archiwum Filomatów, wykonaną na przełomie XIX/XX w.

Dar Prymasa Polski, ks. Stefana kardynała Wyszyńskiego.

702

Pol., 1818—1820, 35,6×22 cm. K. 12. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Przemówienia prezydenta Towarzystwa Józefa Jeżowskiego, wygłoszone na posiedzeniach powszechnych Towarzystwa Filomatycznego Wileńskiego w okresie od 15 listopada 1818 r. do 29 czerwca 1820 r.

1. Przemówienie na posiedzeniu w dniu 15 listopada 1818 r. K. 1—2. Druk. Mat. I 189—193.

2. Przemówienie na posiedzeniu w dniu 13 stycznia 1819 r. K. 3—4. Druk. Mat. I 193—195.

3. Przemówienie na posiedzeniu w dniu 25 marca 1819 r. K. 5—6. Druk. Mat. I 195—198.

4. Przemówienie na posiedzeniu w dniu 25 maja 1819 r. K. 7—8. Druk. Mat. I 201—203.

5. Sprawozdanie z czynności Towarzystwa za okres od 1 lipca 1818 r. do 30 czerwca 1819 r., czytane na posiedzeniu powszechnym w dniu 30 czerwca 1819 r. K. 9—10. Druk. Mat. I 203—207.

6. Przemówienie na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 1820 r. K. 11—12. Druk. Mat. II 297—300.

Pismo własnoręczne Józefa Jeżowskiego. W tekście wiele skreśleń i poprawek. Pieczętki jak przy sygn. 701.

Prow. jak przy sygn. 701.

703

Pol., 1818—1822, 37×23,5 cm i mniej. K. 15. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Sprawozdania sekretarzy z czynności Rządu Towarzystwa Filomatycznego Wileńskiego za okres od 1 lipca 1818 r. do 1 lipca 1820 r., czytane na posiedzeniach powszechnych.

1. [Franciszek Malewski]: „Zdanie sprawy z czynności Rządu Towarzystwa Filomatycznego od dnia 1 lipca do dnia 10 listopada 1818, czytane na posiedzeniu powszechnem d. 15 Mca listopada 1818 roku”. K. 1—4. Tekst nie dokończony. Na odwrocie k. 4 brulion protokołu z posiedzenia powszechnego z dnia 14.IX.1818 r. (zob. rkp 701 poz. 1). Druk. Mat. I 208—213.

2. [Franciszek Malewski]: „Zdanie sprawy z czynności Rządu Towarzystwa Filomatycznego od d. [11.XI.1818] do d. [12.I.1819]. Czytane na posiedzeniu powszechnem d. 13 stycz[nia] 1819”. K. 5—6. Druk. Mat. I 213—217.

3. [Franciszek Malewski]: „Zdanie sprawy” [z czynności Rządu od 13 stycznia do 24 marca 1819 r., czytane na posiedzeniu powszechnym 25 marca 1819 r.]. K. 7. Druk. Mat. I 217—219.

4. [Franciszek Malewski]: Sprawozdanie z czynności Rządu od 24 marca do 24 maja 1819 r., czytane na posiedzeniu powszechnym 25 maja 1819 r.]. K. 8. Druk. Mat. I 219—221.

5. [Onufry Pietraszkiewicz]: Sprawozdanie z czynności Rządu od 1 stycznia do 1 lipca 1820 r., czytane na posiedzeniu powszechnym 29 czerwca 1820 r.]. K. 9—10. Druk. Mat. II 327—330.

6. [Wykaz książek darowanych przez członków do Biblioteki Towarzystwa od 1.XI.1820 do 1.IV.1821 r. i wypożyczonych z Biblioteki w okresie od 15.X.1820 do 3.I.1822 r.]. K. 11—15. Na k. 15 notatka chemicznym ołówkiem ręką Kallenbacha: „Z Archiwum Filomatów JK”. Druk. Mat. II 332—345. Tekst z k. 15 nie druk.

Sprawozdania są autografami Malewskiego i Pietraszkiewicza. Wykaz książek pisało kilka osób. Prawdopodobnie był on zszyty w jedną całość z innymi materiałami, o czym świadczą nici zachowane po rozpruciu składki. Pieczętki jak przy sygn. 701.

Prow. jak przy sygn. 701.

704

Pol., 1818—1820, 37×22,5 cm i mniej. K. 19 w tym 5, 15, 19 czyste. Nie opr.

Archiwum Filomatów. Sprawozdania sekretarzy wydziałowych za okres 1818—1820, czytane na posiedzeniach powszechnych.

1. Józef Kowalewski: „Zdanie sprawy z dwóchmiesięcznych czynności Wydziału 1 Towarzystwa Filomatycznego Wileńskiego przez sekretarza tegoż Wydziału 1 od dnia 16 marca do dnia 20 maja 1819 roku” [czytane na posiedzeniu 25 maja 1819 r.]. K. 1. Druk. Mat. I 231—234.

2. Józef Kowalewski: „Do Rządu Towarzystwa Filomatycznego Wileńskiego od Sekretarza Wydziału 1 o czynnościach tegoż Wydziału od dnia 20 Maja do

dnia 29 Czerwca 1819. Raport” [czytany na posiedzeniu 29.VI.1819 r.]. K. 2—3. Druk. Mat. I 234—237.

3. Józef Kowalewski: „Zdanie sprawy z sześciomiesięcznych czynności naukowych Wydziału I Towarzystwa Filomatycznego Wileńskiego przez Sekretarza tegoż Wydziału od dnia 1 Lipca do d. 29 Grudnia 1819 r.” [czytane na posiedzeniu 6.I.1820 r.]. K. 4—5. Druk. Mat. II 358—360.

4. Tomasz Zan: „Zdanie sprawy z czynności dwomiesięcznych [od 15.IX. do 15.XI.1818 r.] Wydziału 2 przez Sekretarza tegoż Wydziału czytane na posiedzeniu powszechnem” [15.XI.1818 r.]. K. 6—7. Druk. Mat. I 237—240.

5. Tomasz Zan: „Zdanie sprawy z dwomiesięcznych czynności Wydziału II przez Sekretarza tego Wydziału od d. 17 Listopada 1818 r. do d. 13 Stycznia 1819 r.” [czytane na posiedzeniu 13.I.1819 r.]. K. 8—9. Druk. Mat. I 240—242.

6. Tomasz Zan: „Zdanie sprawy z czynności dwóchmiesięcznych Wydziału II [od 13.I. do 25.III.1819 r.] przez Sekretarza tegoż Wydziału” [czytane na posiedzeniu 25.III.1819 r.]. K. 10. Druk. Mat. I 242—244.

7. Teodor Łoziński: „Zdanie sprawy z dwóchmiesięcznych czynności Wydziału 2-go” [od 25.III. do 25.V.1819 r., czytane na posiedzeniu 25.V.1819 r.]. K. 11. Druk. Mat. I 245—247.

8. Teodor Łoziński: „Zdanie sprawy z czynności dwumiesięcznych od 15 Maia do 30 Czerwca Wydziału 2-go przez Sekretarza tegoż Wydziału” [czytane na posiedzeniu 30.VI.1819 r.]. K. 12—13. Druk. Mat. I 247—249.

9. Bożydar Łoziński: „Wiadomość o stanie Archywu Wydziału 2-go od dnia 1-go Lipca po 1-szy Stycznia 1820 przez Sekretarza tegoż Wydziału” [czytana na posiedzeniu 6.I.1820 r.]. K. 14—15. Druk. Mat. II 363—365.

10. [Tomasz Zan: Wiadomość o czynnościach naukowych Wydziału II od 1 stycznia do 30 czerwca 1820 r. czytana] „d. 29 Czerwca 1820. Ogólne posiedzenie”. K. 16—17. Druk. Mat. II 355—357. W tym okresie Tomasz Zan był naczelnikiem Wydziału i na zebraniu ogólnym składał sprawozdanie jako naczelnik.

11. J[an] Sobolewski: „Rapport Sekretarza Wydziału 2-go o stanie Archywu Wydziału do dnia 1-go Stycznia 1820 roku po dzień 29 czerwca tegoż roku” [czytany na posiedzeniu 29.VI.1820 r.]. K. 18—19. Druk. Mat. II 365—367.

Wszystkie sprawozdania są autografami poszczególnych sekretarzy. W tekstach liczne skreślenia i poprawki.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

705

Pol., 1819—1820, 35,5×22,3 cm. i mniej. K. 18 w tym 2, 5, 6, 8, 12 czyste. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Dekrety Rządu, projekty i wnioski przedstawiane Rządowi i na posiedzeniach powszechnych.

1. Dekret Rządu o wydaleniu z Towarzystwa członka czynnego Brunona Sucheckiego. Kopia sporządzona i poświadczona za zgodność przez Franciszka Malewskiego. K. 1. Druk. Mat. I 132.

2. [Franciszek Malewski]: „Kopia wniesienia za Nr 30 od Rządu na posiedzenie naukowe przyniesionego, które Towarzystwo rozważywszy moc uchwały nadało. Wniesienie” [odczytane na posiedzeniu dnia 4.I.1820 r.], 2 egz. K. 3—6. Kopie „wniesienia” Malewskiego sporządził Pietraszkiewicz podpisując: „za zgodność z oryginałem świadczą Onufry Pietraszkiewicz, Sekretarz”. Druk. Mat. II 57—58.

3. „Subskrypcya w celu pomnożenia nakładu na Zbiór zupełny ksiąg elemen-

tarnych, na posiedzeniu powszechnem naukowem d. 15 Lutego 1820 roku uchwalona i wykonana”. K. 7. Druk. Mat. II 167—168.

4. [Jan Sobolewski: O zbieraniu wiadomości o szkołach i o piśmie periodycznym. Pismo czytane na posiedzeniu 15.II.1820 r.j. K. 9—12. K. 11 i 12 mocno uszkodzone, do połowy obdarte. Tekst na k. 11, zawierający wnioski dotyczące czasopisma, nie druk. Opublikowano tylko część odnoszącą się do zbierania wiadomości o szkołach. Mat. II 168—171.

5. [Józef Jeżowski]: „Projekt względem sposobu rozpoczęcia pracy po wydziałach około pisma peryodycznego, d. 15 lutego 1820 r.”. K. 1—14. Druk. Mat. II 171—173.

6. [Teodor Łoziński: Projekt] „Względem pisma peryodycznego” [czytany na posiedzeniu 19.II.1820 r.]. K. 15—16. Połowa k. 16 odcięta. Druk. Mat. II 174—177.

7. [Józef Jeżowski]: „D[nia] 26 czerwca na posiedz[eniu] nauk[owym] powszechnym od Rządu T[owarzystwa] F[ilomatycznego] W[ileńskiego] Wniesienie tyczące się pisma peryodycznego”. K. 17—18. Druk. Mat. II 88—93.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

706

Pol., 1819—1821, 24,5×20,6 cm i mniej. K. 146 (cztery grube zeszyty) w tym 86, 142—146 czyste. Opr. miękki kolorowy karton; jeden zeszyt bez oprawy.

Archiwum Filomatów. Związek Przyjaciół. Protokoły posiedzeń Związku z okresu od 19 kwietnia 1819 r. do 27 czerwca 1821 r.

Z. 1. „Protokół Związku Przyjaciół” [od dnia 19 kwietnia do 27 grudnia 1819 r.]. K. 1—48. Druk. fragmenty: Prot. z 26 IV p. 1 — Mat. III 9 przyp. 1; prot. z 24 V p. 2 — Mat. III 11 przyp. 1; prot. z 10 V p. 3 — tamże; prot. z 14 VI p. 13 i 14 — Mat. III 18 przyp. 2; prot. z 28 VI p. 15 — Mat. III 16 przyp. 1, p. 16, s. 18 przyp. 1; prot. z 20 IX p. 1 — Mat. III 21 przyp. 1; prot. z 20 XII p. 17 — Mat. III 30 przyp. 4; prot. z 27 XII p. 6 i 7 — Mat. III 30 przyp. 4.

Z. 2. „Protokół [!] Związku Przyjaciół” [od 3 stycznia do 29 maja 1820 r.]. K. 49—89. Druk. fragmenty: Prot. z 3 I p. 4, 5 i 9 — Mat. III 35—36 przyp. 4; prot. z 14 II p. 3 — Mat. III 33 przyp. 1; prot. z 20 III p. 7 i 8 — Mat. III 31 przyp. 1; prot. z 27 III p. 5 — Mat. III 44—45 przyp. 2; prot. z 17 IV p. 3 pierwsze zdanie — Mat. III 37 przyp. 2, p. 5, s. 40 przyp. 1; prot. z 15 V p. 6 — Mat. III 45 przyp. 3; prot. z 22 V p. 5 — Mat. III 44—45 przyp. 2; prot. z 29 V p. 7 — Mat. III 40—41 przyp. 1.

Z. 3. [Protokoły od dnia 5 czerwca 1820 r. do 9 stycznia 1821 r.]. K. 90—124. Druk. fragmenty: Prot. z 19 VI p. 6 i 7 — Mat. III 45 przyp. 4; protokół z 9 stycznia 1821 druk. w całości — Mat. III 53—55.

Z. 4. „Protokół [!] Związku Przyjaciół rozpoczęty 13 Stycznia 1821 roku w Wilnie” [do 27 czerwca 1821 r.]. K. 125—141. Protokoły z dnia 13 I i 8 II druk. w całości — Mat. III 55—65; następnie fragmenty: prot. z 20 III p. 3 — Mat. III 76 przyp. 3; p. 4 od słów: „...po czem członek Kozakiewicz oświadczył...” do końca zdania — Mat. III 82 przyp. 3; p. 5 — Mat. III 71 przyp. 2; prot. z 25 III p. 3 pierwsze zdanie — Mat. III 71 przyp. 2; p. 3 od słów: „...Łoziński zapytał...” — Mat. III 76 przyp. 1; p. 3 od słów: „...Morawski radził...” — Mat. III 81 przyp. 1; p. 2 — Mat. III 79 przyp. 1; prot. z 23 IV p. 3 pierwsze zdanie — Mat. III 80 przyp. 2; p. 3 [omyłka, powinien być 4] — tamże, przyp. 4; prot. z 8 V p. 2 — Mat. III 81—82 przyp. 1; p. 2 — Mat. III 85 przyp. 1; prot. z 19 V p. 6 i 7 —

Mat. III 100—101 przyp. 1; p. 8 — Mat. III 85—86 przyp. 1; prot. z 17 VI p. 7, 8 i 9 — Mat. III 100—101 przyp. 1; prot. z 27 VI p. 4 — Mat. III 101 przyp. 1.

W protokółach pismo różnych osób. Prowadzono je tylko do 27 czerwca 1821 r. Po wakacjach posiedzenia wznowiono lecz protokółów nie pisano. Na k. 141v, pod ostatnim protokołem napis: „Posiedzenie Związku Przyjaciół 1821. Października 1 o 5-tej po południu” — dalej czyste karty.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

707

Pol., 1819—1820, 37×22,3 cm i mniej. K. 26. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Związek Przyjaciół. Przemówienia i sprawozdania administratorów wygłaszane na posiedzeniach Związku w okresie od 28 czerwca 1819 r. do 18 września 1820 r.

1. [Teodor Łoziński]: „Przemowienie na posiedzeniu d. 28 czerwca” [1819 r.]. K. 1—2. Druk. Mat. III 16—18. Łoziński był wówczas prezydentem Związku i przemówienie wygłosił zamykając zebrania na okres wakacji.

2. [Onufry Pietraszkiewicz]: „Wiadomość o Związku Przyjaciół na posiedzeniu dnia 28 czerwca [1819 r.] przez administratora czytana”. K. 3—6. Druk. Mat. III 18—21.

3. [Onufry Pietraszkiewicz: Przemówienie przy wznowieniu czynności Związku Przyjaciół po wakacjach, wygłoszone na posiedzeniu 20 września 1819 r.]. K. 7—8. Druk. Mat. III 21—24.

4. Onufry Pietraszkiewicz: „Zdanie sprawy z czynności trzymiesięcznych Związku Przyjaciół od 20 września do 20 grudnia 1819 r. przez administratora tegoż Związku” [czytane na posiedzeniu 20 grudnia 1819 r.]. K. 9—12. Druk. Mat. III 24—31.

5. [Tomasz Zan]: „Zdanie sprawy administratora Związku Przyjaciół od 20 grudnia 1819 r. do 20 marca” [1820 r. czytane na posiedzeniu 17 kwietnia 1820 r.]. K. 13—16. Druk. Mat. III 31—37.

6. [Onufry Pietraszkiewicz: Wezwanie do uczczenia rocznicy 19 kwietnia 1819 r. założenia Związku, wygłoszone na posiedzeniu 17 kwietnia 1820 r.]. K. 17—18. Druk. Mat. III 37—40.

7. Tomasz Zan: „Zdanie sprawy Administratora Związku Przyjaciół od 20 marca do 20 czerwca 1820 r. Wilno” [czytane na posiedzeniu 26 czerwca 1820 r.]. K. 19—22. Druk. Mat. III 41—47.

8. [Teodor Łoziński]: „Przymowienie się [administratora przy wznowieniu czynności Związku Przyjaciół po wakacjach] d. 18 września 1820 r.”. K. 23—26. Druk. Mat. III 47—50.

Pismo trzech osób: Pietraszkiewicza, Zana i Łozińskiego. Wszystkie sprawozdania posiadają obwoluty z napisami sporządzone na początku XX w.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

708

Pol., 1821—1822, 35,4×23 cm i mniej. K. 24. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Związek Przyjaciół. Wnioski i projekty zgłaszane przez członków dotyczące organizacji i prac Związku.

1. [Tomasz Zan: Wezwanie do reformy Związku Przyjaciół, czytane na posiedzeniu 9 stycznia 1821 r.]. K. 1—2. Druk. Mat. III 66—68.

2. [Tomasz Zan: Przemówienie przy objęciu urzędu prezydenta Związku Przy-

jaciół i wezwanie do opracowywania „myśli o Filaretach”, ogłoszone na posiedzeniu 13 stycznia 1821 r.] K. 3—6. Druk. Mat. III 68—70. Na k. 3, ponad tekstem przemówienia, znajdują się napisane inną ręką 2 zwrotki z „Pieśni” Jana Kochanowskiego pt. *Gospodarstwo kobiece*.

3. [Franciszek Malewski: Projekt odezwy do członków nieobecnych — korespondentów, czytany na posiedzeniu 8 lutego 1821 r.] K. 7. Druk. Mat. III 93.

4. [Stanisław Kozakiewicz]: „Wniesienie względem kandydatów stanu nauczycielskiego” [czytane na posiedzeniu 8 lutego 1821 r.] K. 8. Druk. Mat. III 70—71.

5. [Franciszek Malewski: Projekt zbierania wiadomości statystycznych, czytany na posiedzeniu 25 marca 1821 r.] K. 9—11. Druk. Mat. III 71—76. Projekt ten nadesłał Malewski do T. Zana z datą 23 III 1821 r.; odczytano go na posiedzeniu Związku Przyjaciół.

6. [Tomasz Zan: Projekt urządzenia małych związków, czytany na posiedzeniu 25 marca 1821 r.] K. 12—15. Druk. Mat. III 76—79.

7. [Tomasz Zan: Projekt tworzenia małych związków wśród Filaretów, czytany na posiedzeniu 23 kwietnia 1821 r.] K. 16—19. Druk. Mat. III 80—82.

8. [Stanisław Kozakiewicz: Projekt organizacji dla członków na prowincji, to jest korespondentów, czytany na posiedzeniu 8 maja 1821 r.] K. 20—21. Druk. Mat. III 83—85. Jest to list do T. Zana z 1 V 1821 r.

9. [Michał Rukiewicz]: „Projekt do ogólnej tymczasowej instrukcji” [w celu układania przyjacielskich zabaw, czytany w marca lub kwietniu 1822 r.] K. 22—24. Druk. Mat. III 86—92.

Własnoręczne pismo autorów poszczególnych projektów. W pismach Kozakiewicza wiele skreśleń i poprawek. Obwoluty jak przy sygn. 707.

Pieczątki i prow. jak przy sygn. 701.

709

Pol., 1819—1821, 34,3×22,2 cm i mniej. K. 23 w tym 8 i 12 czyste, w połowie obdarte. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Związek Przyjaciół. Mowy powitalne przy przyjmowaniu do Związku nowych członków oraz korespondencja z członkami nieobecnymi.

1. Mowy ogłoszone przez Tomasza Zana jako prezydenta Związku przy przyjmowaniu następujących osób:

a) Ignacego Domejki i Jana Sobolewskiego na posiedzeniu w dniu 19 kwietnia 1819 r. K. 1—4. Druk. Mat. III 5—8.

b) Jana Hanusowicza i Dominika Pietkiewicza na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 1819 r. K. 5—8. Druk. Mat. III 9—11.

c) Napoleona Nowickiego i Karola Mujszela na posiedzeniu w dniu 19 maja 1821 r. K. 9—12. Druk. Mat. III 13—15.

2. Korespondencja Związku z członkami nieobecnymi.

a) Listy Związku Przyjaciół do Adama Mickiewicza i Onufrego Pietraszkiewicza z 24 II 1821 r. K. 13—16. Druk. Mat. III 94—95. Oba listy są jednakowej treści, w imieniu Związku podpisane przez T. Zana. W liście do Pietraszkiewicza pod tekstem oficjalnym znajduje się ściśle prywatny dopisek Zana.

b) List do Związku Przyjaciół od Onufrego Pietraszkiewicza z Warszawy z dnia 5 kwietnia 1821 r. K. 17—18. Druk. Mat. III 95—97.

c) List do Związku Przyjaciół od Michała Rukiewicza z 18 kwietnia 1821 r., czytany na posiedzeniu 23 IV 1821 r. K. 19—20. Druk. Mat. III 97—100.

d) List do Związku Przyjaciół od Michała Kuleszy. Lubaczyn 7/19 maja 1821 r. K. 21—22. Druk. KF III 296—299.

e) Upoważnienie Związku Przyjaciół i Prezydenta Filaretów, dane Michałowi Rukiewiczowi, na zorganizowanie Związku Przyjaciół w guberni grodzieńskiej i obwodzie białostockim. K. 23. Druk. Mat. III 101—102.

Obwoluty jak przy sygn. 707.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

710

Pol., 1821, 32,4×20,5 cm i mniej. K. 37 w tym 10, 25, 37 czyste. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Związek Przyjaciół. Materiały do działalności Komitetu Statystycznego, utworzonego w ramach Związku Przyjaciół na podstawie uchwały członków na posiedzeniu nadzwyczajnym w dniu 24 marca 1821 r.

1. „Czynności Komitetu Statystycznego w Wilnie 1821-go roku”. Protokoły posiedzeń od 26 marca do 15 czerwca 1821 r. K. 1—8. Druk. Mat. III 103—111.

2. [Franciszek Malewski]: „Książki do statystyki i ekonomii”. [Wykaz czytany na posiedzeniu Komitetu 13 maja 1821 r.]. K. 9. Druk. Mat. III 111—113.

3. [Kazimierz Piasecki]: „Reyestr dzieł do Jeografii i Statystyki służących w zbiorze Bentkowskiego umieszczonych” [czytany na posiedzeniu Komitetu 13 maja 1821 r.]. K. 10—15. Nie druk.

4. [Antoni Borysowicz]: „Wyjątek z Mémoires de l'Academie des Sciences de St. Petersbourg. O podziale liczby całkowitej mieszkańców Rosyyi przez Hermanna. Podano na radzie 3 października R. 1810. Część pierwsza. Podział podług narodów”. K. 16—25. Część tego tłumaczenia czytano na posiedzeniu Komitetu Statystycznego w dniu 13 maja 1821 r. Borysowicz dokończył tłumaczenia 20 czerwca 1821 r. (jak wskazuje data przy końcu rękopisu). Nie druk.

5. [Wincenty Porębski]: „Wyjątki z dzieła Tharuppa: Źródła statystyki duńskiej” [czytane na posiedzeniu Komitetu 1 czerwca 1821 r.]. K. 26. Nie druk.

6. [Lucjan Eysymont]: „Wiadomość o Archiwum Komitetu Statystycznego od jego założenia do dnia 8 czerwca 1821 r.”. K. 27—28. Jest to tabela złożonych prac, pism wyjętych z Archiwum Filaretów oraz darów zebranych dla Komitetu. Druk. Mat. III 113—114.

7. „Instrukcja do układania opisu parafii N. w powiecie N. w gminie N.”. Druk z oryginalną paginacją 1—12. Tytuł napisany ręcznie na górnym marginesie pierwszej strony; na s. 7 uzupełnienie pisane również tą samą ręką. Redakcję tej instrukcji powierzono Malewskiemu i Rukiewiczowi. Odczytana i przyjęta na posiedzeniu Związku Przyjaciół 17 czerwca 1821 r., wydrukowana została w większej ilości egzemplarzy tajnie, bez pozwolenia cenzury. W okresie późniejszym stała się pierwszą poszlaką tajnych związków w ręku władz śledczych. K. 29—35. Druk. Mat. III 115—128.

8. Krótki rys powstania i rozwoju Komitetu Statystycznego Związku Przyjaciół, sporządzony na pocz. XX w. prawdopodobnie przez dra Jana Pietraszkiewicza w czasie porządkowania Archiwum Filomatów. K. 36—37.

Protokoły posiedzeń Komitetu, pisane są ręką Lucjana Eysymonta, sekretarza Komitetu. Inne pozycje są autografami poszczególnych autorów. Obwoluty jak przy sygn. 707.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

711

Pol., 1821—1822, 35,5×22 cm i mniej. K. 40 w tym 6, 7, 21 czyste. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Związek Przyjaciół. Wypowiedzi członków Związku na temat celu, zadań i przyszłej organizacji Filaretów.

1. Kajetan Przeciszewski: „Do czego Towarzystwo Filaretów jest potrzebne i iak ono ma być urządzone?” [czytane na posiedzeniu Związku Przyjaciół 8 lutego i 25 marca 1821 r.]. K. 1—8. Na k. 1 z lewej strony u góry inną ręką: „Pismo Przeciszewskiego Kaietana złożone w Archywm dnia 25 marca 1821 roku. Chodźko. N 13”. Na k. 8v napis: „Przeciszewskiego myśli o Filaretach N IV”. Druk. Mat. III 129—133.

2. L[ucjan] Eysymont: [Myśli o Filaretach, czytane na posiedzeniu w dniu 20 lutego 1821 r.]. K. 9—10. Na k. 9 nad tekstem notatka: „Złożone w Archywm 27 lutego 1821 r. Chodźko N 7”. Druk. Mat. III 134—135.

3. Józef Chodźko: „Myśli o Filaretach” [czytane na posiedzeniu 20 marca 1821 r.]. K. 11—14. Na k. 11 nad tekstem notatka: „Złożone 20 marca 1821 roku Chodźko. N 8”; na k. 14v napis inną ręką: „Chodźki myśli o Filaretach N VI”. Druk. Mat. III 135—138.

4. [Kazimierz] Piasecki: „Myśli o Filaretach” [czytane na posiedzeniach w dniach 20 marca i 17 maja 1821 r.]. K. 15—22. Pismo dwu rąk. Na k. 22v notatka ręką Chodźki: „Piaseckiego myśli o Filaretach N V”. Druk. Mat. III 143—149.

5. [Stanisław Kozakiewicz: Myśli o Filaretach, czytane na posiedzeniu 20 marca 1821 r.]. K. 23—24. Druk. Mat. III 138—143.

6. [Antoni] Borysowicz: „Myśli nad Zgromadzeniem Filaretów i do iakiego zmierzają celu” [czytane na posiedzeniu 25 marca 1821]. K. 25—26. Na k. 25 w górnym marginesie nad tekstem notatka: „N 14 Pismo Borysowicza złożone w Archywm dnia 25 marca 1821 roku. Chodźko”. Na k. 26v innym pismem: „Borysowicza myśli o Filaretach N VIII”. Druk. Mat. III 150—151.

7. [Wincenty] Budrewicz: „Myśli o Filaretach” [czytane na posiedzeniu 25 marca 1821 r.]. K. 27—28. Na k. 28 nad tekstem notatka: „Złożone w Archywm dnia 25 Marca 1821 roku Chodźko. N 15”. Na k. 28v: „Budrewicza myśli o Filaretach N IX”. Druk. Mat. III 151—152.

8. [Wincenty] Porębski: „Cel Związku Filaretów i środki doprowadzenia go do skutku” [czytane na posiedzeniu 23 kwietnia 1821 r.]. K. 29. Pomiędzy tytułem a tekstem notatka: „N 21 Złożono w Ar. dnia 23 kwiet. J[ózef] Chodźko”. Na drugiej stronie karty, po zakończeniu tekstu, odwrotnie napis: „Porębskiego myśli o Filaretach N X”. Druk. Mat. III 152—154.

9. [Stanisław Kozakiewicz: Wyciąg ogólny z pism członków Związku, zawierających myśli o Filaretach, czytany na posiedzeniu 17 maja 1821 r.]. K. 30—31. Na k. 31v u dołu, odwrotnie notatka: „Myśli członków ogólnie wyłuszczających cel Filaretów N XI”. Druk. Mat. III 155—157.

10. [Stanisław] Kozakiewicz: [O wyższym stopniu wśród Filaretów i o organizacji korespondentów, czytane na posiedzeniu 13 stycznia 1822 r.]. K. 32—33. Na k. 32 u góry z prawej strony notatka: „Pismo Kozakiewicza. Czytano na posiedzeniu d. 13 Stycznia 1822 r. Pisarz Domeyko”. Druk. Mat. III 157—159.

11. Józef Chodźko: [O kierowaniu Filaretami i o pracy własnej, czytane na posiedzeniu 13 stycznia 1822 r.]. K. 34—35. Na k. 34 u góry nad tekstem notatka: „Pismo Chodźki czytane 13 D. Stycznia 1822 r. Pisarz Domeyko”. Druk. Mat. III 164—165.

12. [Kazimierz] Piasecki: [O celu zasadniczym i pracy Związku Przyjaciół, czytane 13 stycznia 1822 r.]. K. 36—39. Na k. 36 u góry w prawym rogu notatka: „Pismo Piaseckiego czytane na posiedzeniu d. 13 stycznia 1822 r. Pisarz Domeyko”. Druk. Mat. III 160—164.

13. A. Porębski: [Jak wzmocnić i rozszerzyć wśród Filaretów wpływ Przyjaciół, czytane na posiedzeniu 13 stycznia 1822 r.]. K. 40. Na górnym marginesie nad tekstem notatka: „Pismo Porębskiego czytane d. 13 stycz. 1822. Pisarz Domeyko”. Druk. Mat. III 159—160.

Wszystkie pozycje posiadają obwoluty jak przy sygn. 707.

Pieczałki i prow. jak przy sygn. 701.

712

Pol., 1819—1821, 34×22 cm i 22,7×18,4 cm i mniej. K. 27. Nie opr. luźne arkusze.

Archiwum Filomatów. Związek Przyjaciół. Prace poetyckie i naukowe członków przedstawiane na posiedzeniach Związku.

1. [Jan Sobolewski]: „Alcyona. Scena liryczna P. Arnault”. [Czytane na posiedzeniu 3 maja 1819 r.]. K. 1—2. Druk. PF I 225—227.

2. [Teodor Łoziński]: „O niektórych obrzędach gospólstwa w okolicach Żytomierza” [czytane na posiedzeniu 10 maja 1819 r.]. K. 3—6. Nie druk.

3. Jan Czeczot: Fragment recenzji tłumaczenia J. Sobolewskiego „Sceny lirycznej Alcyona”, czytane na posiedzeniu 17 maja 1819 r. K. 7. Nie druk.

4. [Onufry Pietraszkiewicz: Wpływ światła na życie roślin, czytane na posiedzeniu 14 czerwca 1819 r.]. K. 8—10. Nie druk.

5. Adam Dziewiątkowicz: [Wiersz pożegnalny, bez tytułu. Czytany na posiedzeniu 3 kwietnia 1820 r.]. K. 11. Druk. PF I 115.

6. [Zygmunt Staniewicz]: „Czy summowany maiątek może być podciągnięty według Statutu Litewskiego pod czwartą część przeznaczoną na wyposażenie córek”. [Czytane na posiedzeniu 17 kwietnia 1820 r.]. K. 12—19. Nie druk.

7. [Jan Czeczot]: „Uwagi nad tłumaczeniem z Litewskiego sielanki pod tytułem: Kurhanek Maryli” [utworu Adama Mickiewicza. Czytane na posiedzeniu 28 listopada 1820 r.]. K. 20—21. Druk. Józef Tretiak: Adam Mickiewicz w świetle nowych źródeł 1815—1821. Kraków 1917 s. 313—316.

8. [Tomasz Zan]: Opisanie szkoły kowieńskiej, wizytowanej w maju 1821 r. K. 22—27. Defekt, brak zakończenia.

Obwoluty jak przy sygn. 707.

Pieczałki i prow. jak przy sygn. 701.

713

Pol., 1822—1823, 35,6×22 cm i mniej. K. 163 w tym 14, 27, 34, 45—72, 117, 129 czyste. Nie opr.

Archiwum Filomatów. Towarzystwo Filomatyczne Wileńskie jako „Towarzystwo bez nazwiska” po reorganizacji w r. 1822 (uchwała z 15 października 1821 r.). Projekty ustaw, protokoły posiedzeń, plany członków na temat organizacji Towarzystwa i jego niższych stopni.

I. Ustawy:

1. [Organizacja Białych (BB), Zielonych (ZZ) i Czerwonych (CC)]. Incip. „Po

sześćioletniem działaniu...”. Pismo ręki O. Pietraszkiewicza. K. 1—14. Druk. Mat. III 257—276.

2. „Organizacja Białych”. Pismo ręki Stanisława Kozakiewicza. K. 15—26. Nie druk. Opublikowano kopię Pietraszkiewicza. Por. Mat. III 257 przyp. 1.

3. Ustawy Komitetu Duchownego [1823]. Pismo ręki Pietraszkiewicza. Incip.: „Pracować nad ukształceniem...”. K. 27—34. Mała karta zszywkowa o wymiarach 9,8×6 cm, zawierająca 7 kart. Druk. Mat. III 277—280.

4. „Towarzystwo Narodowe Religijno-moralne”. Pismo ręki Pietraszkiewicza. K. 35—36. Druk. Mat. III 394—395.

5. Ustawy Komitetu Korespondencyjnego. Incip.: „Utrzymanie ducha związkowego...”. Pismo ręki Pietraszkiewicza. Zszywka o wymiarach 9,8×6 cm. Druk. Mat. III 281—285.

II. Protokoły posiedzeń Towarzystwa od dnia 1 stycznia do 19 lutego 1823 r. K. 43—72. Mały zeszytek o wymiarach 10×6,4 cm, oprawny w kolorowy sztywny karton. Zapisane tylko 3 strony. Druk. Mat. III 286—287.

III. Wypowiedzi i plany członków na temat organizacji Towarzystwa i jego niższych stopni.

1. [Jan Czeczot]: „Opinie dla klasy niższej”. Na marginesie uwagi J. Jeżowskiego oraz oddzielna kopia całej rozprawki Czeczota, sporządzona przez Jeżowskiego. K. 73—76. Druk. Mat. III 365—367.

2. [Jan Czeczot]: „Opinie mające się rozszerzać przez klasę wyższą”. Na końcu rozprawy dopisek ręką Jeżowskiego do p. 10. K. 77—78. Druk. Mat. III 367—370.

3. [Ignacy Domejko: Plan pracy Czerwonych i ich podział. 26 III 1823]. Incip. „Pamiętając na to...”. K. 79—82. Druk. Mat. III 325—328.

Brulion ustaw Białych, Błękitnych, Czerwonych. Incip. „Po sześćioletnim Działaniu My BBB...”. K. 83—100. Nie druk. Obie pozycje stanowią całość, zszytą z 10 pojedynczych składek. Pierwsza składka — to plan pracy Czerwonych, 9 następnych — to brulion ustaw. Wydrukowano tylko ustawy, przepisane przez Pietraszkiewicza i ułożone na podstawie brulionów Kozakiewicza i Domejki. Por. § I Ustawy p. 1 i 2 oraz przyp. 1 w Mat. III 257.

4. [Józef Jeżowski: Plany i tematy do rozpraw o wychowaniu i nauczaniu]. Incip. „1. O wychowaniu fizycznym...”. Druk. Mat. III 242—243, oraz [Plany układania wiadomości o kandydatach]. Incip. „W jakiej szkole...”. Druk. Mat. III 417—418. K. 101. Jedna karta dużego formatu 35,6×22 cm, zapisana po obu stronach ręką Jeżowskiego. Na jednej stronie znajduje się tekst o wychowaniu, na drugiej, w połowie — plan wiadomości o kandydatach.

5. [Stanisław Kozakiewicz: System klasyfikacji i stosunek stopni wyższych do niższych, 26 IV 1822 r.]. Incip. „Kiedy z zewnętrznego składu okoliczności...”. K. 102—105. Druk. Mat. III 298—303.

6. [Stanisław Kozakiewicz]: „O systemacie w działaniu”. Pismo czytane na posiedzeniu 1 stycznia 1823 r. K. 106—109. Druk. Mat. III 303—310.

7. [Stanisław Kozakiewicz: Teoria działania. Rozprawa czytana 19 lutego 1823 r.]. Incip.: „Nic zwyczajniejszego w czasach dzisiejszych...”. K. 110—117. Druk. Mat. III 310—318.

8. [Stanisław Kozakiewicz: O stosunku wzajemnym Białych do Czerwonych i Zielonych, czytane 23 marca 1823 r.]. Incip.: „Nie widzę potrzeby...”. K. 118—119. Druk. Mat. III 339—341.

9. [Stanisław Kozakiewicz: O działaniu wewnętrznym]. Incip.: „Z podziału iaki uczyniliśmy...”. K. 120—123. Druk. Mat. III 341—347.

10. [Stanisław Kozakiewicz: Zasady podstawowe organizacji Czerwonych, czy-

tane w końcu marca lub kwietnia 1823 r.]. Incip.: „Ze trzech pism wypracowanych...”. Brak końca, ok. 1 karty. K. 124—127. Druk. Mat. III 348—353.

11. [Kazimierz Piasecki: Notatki o strukturze organizacyjnej i celach Towarzystwa]. K. 128. Nie druk.

12. [Kazimierz Piasecki: O organizacji Filaretów — wiosna 1822]. Incip.: „Zapatriując się na działanie...”. K. 129—138. Druk. Mat. III 289—298.

13. [Kazimierz Piasecki: Uwagi nad projektami ustaw]. Incip.: „Co do układu potrzeba tak...”. K. 139—140. Druk. Mat. III 355—358.

14. [Kazimierz Piasecki: O działalności związkowej w zastosowaniu do warunków politycznych, gospodarczych i oświatowych. 1823]. Incip.: „Zważając na wiek terażniejszy...”. K. 141—144. Druk. Mat. III 358—363.

15. [Onufry Pietraszkiewicz: Plan pracy związkowej, styczeń 1823]. Incip.: „1. Biali obmyślać środki...”. K. 145—148. Dwa egz., w tym drugi — to kopia maszynowa rękopisu Pietraszkiewicza z ręcznymi uzupełnieniami, sporządzona na pocz. XX w. Nie druk.

16. [Onufry Pietraszkiewicz]: „Opinie do rozstrząsania w K[omitecie]”. K. 149—150. Druk. Mat. III 370—372.

17. [Onufry Pietraszkiewicz: O Związku Patriotycznym i jego niższych stopniach, 8/26 III 1823]. Incip.: „Środki zatrzymania osób...”. K. 151—154. Druk. Mat. III 328—334.

18. [Onufry Pietraszkiewicz: Plan pracy w Związku Patriotycznym]. Incip.: „Główne ognisko gdzie się wszystkie działania koncentrują...”. K. 155—157. Druk. Mat. III 335—338.

19. [Onufry Pietraszkiewicz: O doskonaleniu wewnętrznym, czytane 19 II 1823]. Incip.: „Działanie nasze zmierzać powinno...”. K. 158—159. Druk. Mat. III 318—321.

20. [Onufry Pietraszkiewicz: Projekt zakupienia dzieł w przedmiotach politycznych, czytany 19 II 1823]. Incip.: „Każdy oświadczy iakie dzieło zakupi...”. K. 160—161. Druk. Mat. III 321—325.

21. [Tomasz Zan: Cel i zadania Białych]. Incip.: „Biali składają Zakon na podobieństwo Kwaków...”. K. 162—163. Druk. Mat. III 363—365.

Niektóre pozycje posiadają obwoluty jak przy sygn. 707.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

714

Pol., 1822—1823, 35,5×23,5 cm i mniej. K. 185 w tym 9, 16, 17, 22, 28, 34, 36—36a, 41—65, 79—87, 100 czyste. Nie opr. luźne arkusze oraz dwa maleńkie zeszytiki w kolorowym kartonie.

Archiwum Filomatów. Filadelfiści Błękitni. Ustawy, protokoły, ceremoniały, ankiety, wypowiedzi dotyczące organizacji Filaretów, podania, przysięgi, zaręczenia, przemówienia powitalne nowych członków, sprawozdania z czynności.

I. Ustawy.

1. Na rok szkolny 1822—1823 „do ostatniego Czerwca”. Pismo ręki Pietraszkiewicza. K. 1—8. Druk. Mat. III 373—375.

2. Ustawy obowiązujące od września 1823 r. Pismo ręki Pietraszkiewicza. Incip.: „§ 1. Kształcenie sił umysłu i serca...”. K. 9—16. Druk. Mat. III 376—381.

3. Ustawy grom filareckich kierujących. Pismo ręki Pietraszkiewicza. Incip.: „§ 1. Dla usposobionych widzieć prawdziwy...”. K. 17—22. Druk. Mat. III 390—394.

4. Ustawy dla grom filareckich niższych. Pismo ręki Pietraszkiewicza. Incip.: „§ 1. Kształcić serce, doskonalić rozum...”. K. 23—27. Druk. Mat. III 395—398.

5. Ustawy dla kółek filareckich „XX §§” [1822/23]. K. 28—33. Druk. Mat. III 398—400.

II. Protokoły posiedzeń Filadelfistów Błękitnych.

1. Protokoły od dnia 20 marca do 4 kwietnia 1822 r. K. 34—36.

2. Protokoły od 5 stycznia do 30 czerwca 1823 r. K. 37—40. Mały zeszytek, oprawny w niebieski karton.

Pismo trzech rąk w tym Kozakiewicza i Piaseckiego. Obie pozycje druk. Mat. III 401—407.

III. Ceremoniał wprowadzania nowych członków do Związku Filadelfistów. Pismo ręki Pietraszkiewicza. Incip.: „F.F. N. (stoiąc z odkrytą głową) W imię i błogosławieństwo naydoskonalszego ducha...”. K. 66—78. Druk. Mat. III 381—389.

IV. Projekty reorganizacji Zgromadzenia Filaretów, czytane na posiedzeniach Filadelfistów Błękitnych.

1. Wykaz 246 nazwisk, sporządzony ręką Kozakiewicza. K. 89. Por. „Spis członków Zgromadzenia Filaretów” w Mat. III 248—256.

2. [W. Porębski: O podziale Filaretów na klasy, czytane na posiedzeniu 20 marca 1822 r.]. Incip.: „1. Zgromadzenie Filaretów dzieli się na trzy klasy...”. K. 90. Druk. Mat. III 408—409.

3. [Stanisław Kozakiewicz]: „Myśli o podziale Filaretów na stopnie”, czytane na posiedzeniu 20 marca 1822 r. K. 91—100. Druk. Mat. III 409—416.

V. Plan układania wiadomości o kandydatach. Pismo ręki Pietraszkiewicza. Incip.: „Imię, nazwisko, wiek, skąd rodem...”. K. 101—105. Druk. Mat. III 418—421. Notatki Pietraszkiewicza na k. 105 nie druk.

VI. Wiadomości o członkach grom kierujących, kandydatach na Filadelfistów Błękitnych (noty personalne kwalifikacyjne).

1. Ignacy Budrewicz. Pisane ręką Pietraszkiewicza. K. 106. Druk. Mat. III 425—426.

2. Cyprian Daszkiewicz. Autograf. K. 107—108. Druk. Mat. III 421—424.

3. Aleksander Kruszczyński. K. 109—110. Nie druk. Por. przyp. 1 w Mat. III 421.

4. Michał Kulesza. K. 111—112. Pismo bardzo niewyraźne, spłowiałe, połowa drugiej karty oddarta. Nie druk. j.w.

5. Justyn Pohl. K. 113. Nie druk. j.w.

6. Mikołaj Radkiewicz. Pisane ręką Pietraszkiewicza. K. 114. Nie druk. j.w.

7. Leopold Sosnowski. K. 115—116. Druk. Mat. III 424—425.

8. Konstantyn Wierzbicki. K. 117. Nie druk. j.w.

9. „Nota o Janie Zahorskim”, pisana ręką Jana Czeczota. K. 118. Druk. Mat. III 426—427.

10. A.A. K. 119—120. Nie druk. j.w.

11. Wiadomość o uczniach szkoły witebskiej. K. 121—122. Nie druk.

VII. Odpowiedzi członków Zgromadzenia Filaretów przy reorganizacji Towarzystwa w 1822 r. na temat potrzeby Towarzystwa, środków działania oraz jego organizacji wewnętrznej.

1. Emeryk Staniewicz. K. 123—124. Druk. Mat. III 434—435.

2. Jan Zahorski. K. 125—126. Druk. Mat. III 428—434.

3. Autor nieznan. K. 127. Druk. Mat. III 435—441.

4. „ „ K. 128. Druk. Mat. III 441—442.

5. Autor nieznany. K. 129—130. Druk. Mat. III 442—444.

6. „ „ K. 131. Druk. Mat. III 444—445.

VIII. Odpowiedzi członków gromad kierujących na ankietę o celu kształcenia się młodzieży, usunięciu przeszkód w kształceniu i potrzebie związków.

1. Ignacy Budrewicz. K. 132—134. Druk. Mat. III 452—453.

2. Cyprian Daszkiewicz. K. 135—136. Druk. Mat. III 456—458.

3. Aleksander Domejko. K. 137—139. Druk. Mat. III 448—452.

4. Jan Krechowicki. K. 140—141. Druk. Mat. III 459—462.

5. Ludwik Paprocki. K. 142—143. Pytania ankiety i nazwisko autora na początku; wypowiedzi pisane ręką Pietraszkiewicza. Druk. Mat. III 446—448.

6. Adam Suzin. K. 144. Druk. Mat. III 458.

7. Stanisław Zakrzewski. K. 145—146. Druk. Mat. III 453—455.

8. Józef Zarzecki. K. 147. Druk. Mat. III 459.

9. N.N. K. 148—149. Druk. Mat. III 462—463.

IX. Odpowiedzi na ankietę kandydatów na członków Filadelfistów Błękitnych i Towarzystwa Religijno-Moralnego.

1. Cyprian Daszkiewicz. Wilno 11 X 1823 r. K. 150. Druk. Mat. III 468.

2. [Adolf Giedroją]. K. 151. Druk. Mat. III 464—465.

3. [Ignacy Januszewski]. K. 152. Druk. Mat. III 467—468.

4. L[ęopold] Sosnowski. Wilno. K. 153. Druk. Mat. III 469—470.

5. Adam Suzin. Wilno. K. 154. Druk. Mat. III 468—469.

6. Jan W[ysocki] i Wincenty Z[awadzki]. K. 155. Pismo ręki Pietraszkiewicza. Druk. Mat. III 465—467.

7. J[ózef] Zarzecki. K. 156. Druk. Mat. III 470.

8. Ks. Antoni Kisielewski. K. 157. Druk. Mat. III 470—471.

X. Podania, przysięgi, zaręczenia (styczeń—luty 1823 r.).

1. Wincenty Zawadzki. K. 158.

2. Jan Wysocki. K. 159.

3. Adolf Giedroją. K. 160.

4. Ignacy Januszewski. K. 161.

5. Jan Wysocki. K. 162—163.

6. Adolf Giedroją i Napoleon Nowicki. K. 164.

7. Wincenty Zawadzki i Jan Heydatel. K. 165.

8. Ignacy Januszewski. K. 166.

9. Aleksander Mickiewicz. K. 167.

10. Ks. Antoni Kisielewski. K. 168.

Wszystkie pozycje druk. Mat. III 471—474.

XI. Przemówienia powitalne, wygłaszane przy przyjmowaniu do Związku nowych członków.

1. [Tomasz Zan: Powitanie Jana Heydatela i Napoleona Nowickiego, Aleksandra Mickiewicza i Jana Krynickiego na posiedzeniu w dniu 4 kwietnia 1822 r.]. K. 169—170. Druk. Mat. III 475—478.

2. [Stanisław Kozakiewicz: Powitanie Jana Wysockiego, Wincentego Zawadzkiego i Adolfa Giedroją, wygłoszone na posiedzeniu w dniu 15 lutego 1823 r.]. K. 171—172. Druk. Mat. III 478—484.

XII. Związek poetów „Kastala”, założony przez Jana Czeczota 8 kwietnia 1823 r.

1. Ceremoniał przy otwieraniu i zamykaniu posiedzeń Związku „Kastala”. Pismo ręki J. Czeczota. K. 174. Druk. Mat. III 389—390.

2. [Jan Czeczot: Sprawozdanie z prac Związku do 30 czerwca 1823 r.]. K. 175. Druk. Mat. III 485—487.

XIII. Sprawozdania z działalności.

1. J[an] H[eydateł]: [Sprawozdanie z działalności grona od kwietnia do czerwca 1823 r.]. K. 176—177. Nie druk.
2. „Zdanie sprawy z czynności Błękitnych Filad[elfistów] z roku 1822—1823 czerwca 30, przez Stanisława [Kozakiewicza]”. K. 178—185. Druk. Mat. III 487—506. Niektóre pozycje posiadają stare obwoluty, jak przy sygn. 707. Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

715

Pol., franc., 1822—1824, 36,5×23 cm i mniej. K. 146. Nie opr. luźne arkusze.

Materiały do historii i procesu Towarzystwa Filomatów, zebrane przez Stanisława Kozakiewicza.

1. „Krótki rys wypadków od roku 1822 m-ca Kwietnia do 1823 m-ca Septembra”. K. 1—18. Druk. Mat. III 507—539.
 2. „Wyciąg z dzieła śledztwiennego przewodzącego się w Uniwersytecie Wileńskim w roku 1822 kwietnia 28 z uczniów tego Uniwersytetu z polecenia kuratora Xcia Czartoryskiego o towarzystwie promienistych”. K. 19—21.
 3. „Wyciąg z dzieła śledztwiennego uczniów świstockich”. K. 22—25.
 4. „Wyciąg z papierów do 1-go śledztwa o promienistych posługujących”. K. 26—27.
- Kopie powyższych autografów Kozakiewicza z początku XX w. K. 28—51.
5. Wyciągi z zeznań Tomasza Zana, dokonane przez Stanisława Kozakiewicza:
 - a) „Zgromadzenie Filaretów”. K. 52—53.
 - b) „Powody rozwiązania Filaretów”. K. 53v—54.
 - c) „Tomasza”. K. 55. Biografia Zana.
 - d) „Instrukcja szkolna”. 56—57. Dalszy ciąg biografii Zana. Kopie w/w wyciągów. K. 58—75.
 6. „Thomas Zan. Extrait de la Biographie universelle...” oraz to samo w tłum. na jęz. polski. K. 76—81.
- Kopia autografu Kozakiewicza. K. 82—87.
7. „Wyciąg z dzieła śledztwiennego Malewskiego Franciszka” (1824). Autograf k. 88—99, kopia — k. 100—123.
 8. Odpis S. Kozakiewicza notatek sporządzonych przez Ignacego Lachnickiego z rozprawy J. Lelewela: „Nowosilców w Wilnie” (o procesie Filomatów i Filaretów). K. 124—133, kopia k. 134—146.

Wyciągi nie posiadają dat i trudno jest powiedzieć, kiedy zostały sporządzone. Być może, że Kozakiewicz zdołał uczynić to w czasie śledztwa, uboczną drogą zdobywając przystęp do akt. Kopie z jego wyciągów zostały wykonane na pocz. XX w. w celu łatwiejszego odczytania nie zawsze wyraźnych pism.

Dokumenty dotyczące procesu Filaretów, z których Kozakiewicz porobił streszczenia, zwłaszcza odnoszące się do śledztwa Promienistych, zostały ogłoszone drukiem w tłumaczeniu z języka rosyjskiego na polski przez Józefa Bielińskiego w rozprawie: Proces Filaretów w Wilnie. Dokumenta urzędowe z „Teki” rektora Twardowskiego. Zebrał, wydał i zyciorysem Twardowskiego poprzedził dr Szeliga [pseud.]. (*Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce*. T. 6. Kraków 1890 s. 170—332) oraz przez Zygmunta Wasilewskiego: Promieniści, Filareci i Zorzanie. Dokumenty urzędowe dotyczące towarzystw tajnych na Litwie (1822—1827). (*Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce*. T. 9. Kraków 1897 s. 136—207).

Wszystkie pozycje posiadają obwoluty jak przy sygn. 707.
Proweniencja jak przy sygn. 701.

716

Pol., ros., 1823—1824. 37,2×23 cm i mniej. K. 35. Nie opr.

Materiały do procesu Filomatów. Kopie zeznań, wyroku, wykazy oraz notatki z archiwów w Wilnie, dotyczące śledztwa i procesu Filomatów.

1. Zeznanie o Towarzystwie Filomatów dla komisji śledczej, napisane przez Onufrego Pietraszkiewicza. Autograf. Karta bez podpisu i daty oraz kopia z pocz. XX w. K. 1—3.

2. „Dodatki Frankowi z organizacji wyjęte” oraz „Dziesięć punktów odpowiedzi”. Dwa egz., tylko XX-wieczne kopie, w tym jedna maszynowa. Zeznania filarety Jana Wiernikowskiego? K. 4—6.

3. Wykazy uczniów powołanych do śledztwa. K. 7—10. Wykaz na k. 9 — to wyjątek z listu policmajstra wileńskiego Szłykowa do rektora Uniwersytetu Wileńskiego Twardowskiego z dnia 17 X 1823 r. Zob. J. Bieliński: Proces Filaretów w Wilnie (*Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce*. T. 6) s. 235.

4. Kopia wyroku w procesie Filomatów i Filaretów z 14 sierpnia 1824 r.; 2 egz. w jęz. ros. nie dokończone. Pierwszy egz. wcześniejszy, drugi z XX w. przepisany z pierwszego dla łatwiejszego odczytania. K. 11—22.

Wyrok w procesie Filomatów ogłosił drukiem w tłumaczeniu na język polski Józef Bieliński (Proces Filaretów w Wilnie. *Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce*. T. 6 s. 317—324).

5. Pisma dotyczące śledztwa i procesu Filomatów: wykaz materiałów zebranych przez Kozakiewicza (rkp. 715); materiały o Tomaszu Zanie; notatki z Archiwum Państwowego w Wilnie, dot. śledztwa uczniów gimnazjum świesiockiego i białoostockiego; notatki dot. materiałów śledztwa Franciszka Malewskiego. K. 23—25. Wszystkie notatki i wykazy pisane są tą samą ręką, która wykonała napisy na obwolutach papierów Archiwum Filomatów.

Prow. jak przy sygn. 701.

717

Pol., franc., I poł. XIX w., listów 54, kart 100.

Fragmety korespondencji Filomatów z lat 1820—1837.

I. Listy do Jana Czeczota (1821—1823) od następujących: Krasiński Walerian, 1822—1823 (6). K. 1—7. Druk. KF IV i V; Kulesza Michał, 1821—1823 (8). K. 8—20. Druk. KF III, IV, V; Kwieciński Józef, 1823 (1). K. 21—22. Druk. KF V 157—158; Odyniec Antoni Edward, 1823 (1). K. 23—25. Do listu dołączona kartka, pisana inną ręką, zawierająca wiersze: „Anakreontyk” i „Tryolet do Edwardka”. Druk. KF V 338—340; Pietraszkiewicz Onufry, 1821 (1). K. 26—27. Nie druk.; Puttkamerowa Maria z Wereszczaków, 1823 (2). K. 28—31. Druk. KF V 220—221, 237; Węcki Józef, 1823 (1). K. 32. Nie druk.

II. Listy do Cypriana Daszkiewicza od następujących: Felicjan ?, 1825 (1). K. 33—35; Sumorak? L., 1825 (1). K. 36—37. List zawiera słowa dwu pieśni oraz dopisek Grzegorza Dmochowskiego, kolegi szkolnego Daszkiewicza.

III. Listy do Józefa Jeżowskiego (1820—1821) od następujących: Błażejowski G., 1820—1821 (3). K. 38—53; Chreptowicz Adam, 1821 (1). K. 44—45; Fryczyński Michał, 1821 (1). K. 46—47; Hryniewiecki Klemens, ks., 1821 (1). K. 48—49; Skibowski L[eon], ks., 1820 (2). K. 50—53.

IV. Listy do Stanisława Kozakiewicza (1825—1832) od następujących: Dmochowska Maria, teściowa, 1832, (2). K. 54—57; [Januszewski?] Ignacy, 1832 (1). K. 58; Kozakiewiczówna Zofia, siostra, 1832 (1). K. 59—60; Kozakiewicz Dominik, stryj, 1830 (2). K. 61—64; Pietraszkiewicz Onufry, 1825 (1). K. 65—70. [Krótki rys postępu literatury rosyjskiej na podstawie czasopisma *Zvezda Polarnaja*, redagowanego przez Rylejewa i Bestużewa].

V. Piasecki Marian z Petersburga, 1836 — do brata Piaseckiego Kazimierza w Wilnie. K. 71—72; Piasecki Kazimierz do brata Piaseckiego Mariana w Petersburgu, 1837. K. 73—74.

VI. Listy do Tomasza Zana, 1822—1823, od następujących: Fryczyński Michał, 1823 (1). K. 75; Pietraszkiewicz Onufry [Warszawa], b.d. K. 76—77. Fragment, list bez początku i końca; Puttkamerowa Maria z Wereszczaków, 1822—1823 (12). K. 78—98. Druk. KF IV i V.

VII. List NN do NN. Paryż 1822. K. 99—100. List nie zidentyfikowany. Autor mówi w nim o niedawnym pobycie w Wilnie, o wysłaniu książek „z adresem do uniwersytetu na ręce Polińskiego”, wspomina Chodźkę i Sierocińskiego, nauczyciela w Krzemieńcu.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

718

Pol., I poł. XIX w. Listów 141, k. 274. Nie opr.

Korespondencja rodziny Pietraszkiewiczów z lat 1814—1838.

1. 87 listów Onufrego Pietraszkiewicza do następujących: matki, Wiktorii Pietraszkiewiczowej, 1818—1824 (16). K. 1—32; siostry Teresy, 1814—1825 (11). K. 33—53; siostry Katarzyny, 1818—1827 (3). K. 54—59; braci Ignacego i Mikołaja, 1821 (1). K. 60—61; brata Mikołaja, 1823 (1). K. 63—63v; rodzeństwa ogólnie, 1821—1823 (4). K. 64—71; brata Józefa, 1818—1827 (51). K. 72—163.

2. Wiktoria Pietraszkiewiczowa do syna Onufrego, 1819 (1). K. 164—165.

3. 37 listów Józefa Pietraszkiewicza do następujących: brata Onufrego, 1819—1826 (28). K. 166—219; matki, Wiktorii Pietraszkiewiczowej, b.d. (1). K. 220—221; siostry Teresy, 1817—1832 (3). K. 222—227; brata Ignacego, b.d. (1). K. 228—229; brata Mikołaja, b.d. (1). K. 230—231; braci Ignacego i Mikołaja, 1829—1832 (3). K. 232—237.

Michał Fryczyński do Józefa Pietraszkiewicza, 1835 (1). K. 238—239; wypracowanie Józefa Pietraszkiewicza p.t. „O wolnej chwili” z 24 II 1823 oraz wypisany z jakiegoś dzieła fragment o kobiecie. K. 239a—244.

4. 14 listów Ignacego Pietraszkiewicza do następujących: matki, Wiktorii Pietraszkiewiczowej, 1831—1832 (2). K. 245—248; brata Józefa, 1824—1825 (8). K. 249—264; brata Michała, 1836—1838 (4). K. 265—272; 1 list do Michała Pietraszkiewicza od Gutowskiego, b.d. K. 273—274.

Prow. jak przy sygn. 701.

719

Pol., franc., XIX w. Listów 119 k. 265. Nie opr.

Korespondencja Onufrego Pietraszkiewicza z okresu wygnania i po powrocie do kraju.

1. List Onufrego Pietraszkiewicza z Moskwy, z 23 IV 1827 r., do Jerzego Frąckiewicza w Wilnie. K. 1—2.

2. Listy do Onufrego Pietraszkiewicza od następujących: Brzozowski Marian

Dionizy, Warszawa 1821 (1). K. 3—4; Kopie listów od przyjaciół-filomatów skazanych wyrokiem sądu na wygnanie: Czczot Jan z Kizyla i Ufy, 1824—1830 (13). K. 5—47. List z dnia 22 X 1825 rozpoczyna się sonetem: „O najmilsza w najmilszej Ojczyźnie...”; Józef Jeżowski z Odessy, 1825 (4). K. 48—55. W liście z 4 III 1825 znajduje się dopisek Malewskiego i Daszkiewicza, a z dnia 12 IV 1825 — Adama Mickiewicza; Łoziński Teodor z Petersburga, 1825 (4). K. 56—65; [Piasecki] Kazimierz z Wilna, 1825 (1). K. 67—69; Zan Tomasz z Orenburga, 1829—1834 (4). K. 70—79.

3. Listy do Onufrego Pietraszkiewicza, przebywającego na Syberii w Tobolsku, od następujących osób: Adolf [?] z Tiumentia, 1846—1847 (3). K. 80—85; Aleksander [?] z Grodna, 1830 (1). K. 86—87; Aleksander [?] i [Maria Puttkamerowa], 1830 (1). K. 88—89; Antoni [?] z Nowogródka, 1833 (1). K. 90—91. Na k. 91 dopisek i pozdrowienia od Marii [Puttkamerowej]; Antoni [?], 1852 (2). K. 92—95; Bielawski A., b.d. (1). K. 96—97; Drotkiewicz [Konstanty] z Tarny, 1844 (1). K. 98—99; Felicjan [?] z Wilna, 1827 (2). K. 100—103; Fortunat [?] z Turyńska, 1850—1853 (14). K. 104—129; Ignacy [Januszewski?] z Tomska, 1840—1841 (2). K. 130—133; Jakub [?] z Turyńska, 1850 (2). K. 134—137; Józef [?] z Turyńska, 1845—1848 (4). K. 138—145; Jasiewicz? z Berezowa, 1850 (1). K. 146—147; Julian [?] z Kazania, 1851 (1). K. 148—149; Justynian [?] z Turyńska, 1842—1844 (4). K. 150—157; Kajetan [?] z Omska, 1854 (1). K. 158—159; Komar Władysław z Iszumska, 1851 (1). K. 160—161; Konstanty [?], 1848 (1). K. 162—163; Krański?, b.d. (1). K. 164—165; [Orlicki?] Dominik z Tambowa, 1825 (1). K. 166—167; Otylia [?] z Moskwy, 1832—1833 (2). K. 168—171; Pilecka z Sołtanów Helena z Druskiennik, 1859 (1). K. 172—173; [Puttkamerowa z Wereszczaków] Maria, 1826—1836 (3). K. 174—179; Słaut...? H., 1843—1847 (3). K. 180—185; Sobański Gotard z Tobolska, b.d. (1). K. 186—187; Zub Anioł z Moskwy, 1827 (1). K. 188—189; 11 listów od NN z lat 1831—1856. K. 190—210.

4. Listy do Onufrego Pietraszkiewicza po powrocie z wygnania od następujących: Gałęcki Józef, 1860 (1). K. 211—212; Rogalski Józef z Tobolska 1860—1863 i 1866 (6). K. 213—224. List z r. 1866, pisany po śmierci Onufrego, do jego brata Józefa w sprawie długu w wysokości 500 rbs., zaciągniętego przez niejaką Paliszewą w Tobolsku od Onufrego w czasie jego pobytu w tym mieście; Norgielowicz Ludwik z Omska, 1862 (2). K. 225—228; Rzecznikowski Leon, Łomża, 1862 (2). K. 229—234; Zieliński Gustaw, Warszawa, 1860 (1). K. 235—236. Na k. 236 znajduje się obszerny dopisek Michała Lempickiego.

5. Fragmenty listu, rozliczeń i różnych notatek Onufrego Pietraszkiewicza z okresu pobytu w Tobolsku. K. 237—241. Spis książek wysłanych do Tobolska 15 I 1859 r. K. 242.

6. Listy NN do NN z lat 1841—1858. Osoby nie zidentyfikowane, Polacy przebywający na wygnaniu — Sybiracy (12). K. 243—265.

Obwoluty jak przy sygn. 707.

Prow. jak przy sygn. 701.

720

Pol., I poł. XIX w. 27×23 cm i mniej. K. 90 w tym 31a, 80 i 90 czyste. Nie opr.

Kopie pism Onufrego Pietraszkiewicza z lat 1820—1830.

1. „Teorya czyli zasady Statystyki”. 2 egz., każdy innej ręki, w tym pierwsza kopia jest starsza, druga — z XX w. nie posiada początku; rozpoczyna się od § 6 i nosi ślady zniszczenia, spowodowanego zalaniem wodą. K. 1—31.

2. „Opisanie Rosyji i jej mieszkańców, stolicy Petersburga i Moskwy roku 1824—1830”. Dwa egz. Rozprawa jest listem, pisany przez Pietraszkiwicza z Moskwy do któregoś z przyjaciół-filomatów w Wilnie. K. 32—80.

3. „Rys postępu literatury rossyiskiej”. Rok 1825, Moskwa. K. 81—90. Rozprawa jest listem do Stanisława Kozakiewicza. Oryginał zob. rkp. 717: Korespondencja Filomatów.

Prow. jak przy sygn. 701.

721

Pol., lac., 1818—1822. 24,5×20,5 cm i mniej. K. 75 w tym 8, 13, 14, 23, 31, 49, 60 czyste. Nie opr. luźne arkusze.

Pisma Adama Mickiewicza, związane z działalnością poety w Towarzystwie Filomatycznym Wileńskim w latach 1818—1822. Autografy.

I. Sprawozdania Adama Mickiewicza jako naczelnika Wydziału I.

1. [Wiadomość o czynnościach Wydziału I od lipca do 15 listopada 1818 r.]. Incip. „Działając z osobna stosownie do przepisów...”. K. 1—4. Półarkusz, z którego składa się k. 1 i 4, obdarty u góry przez całą długość wraz z tekstem.

2. [Wiadomość o czynnościach Wydziału I od 15 listopada 1818 r. do 13 stycznia 1819 r.]. Incip.: „Zdając sprawę z czynności wydziału...”. K. 5—8.

3. [Wiadomość o czynnościach Wydziału I od 13 stycznia do 25 marca 1819 r.]. Incip.: „W działaniach żyjących Tow...”. K. 9—10. Na k. 9 u góry wcześniejsze notatki z gramatyki greckiej, przekreślone przez Mickiewicza dwiema kreskami i od tekstu sprawozdania oddzielone linią przez całą szerokość strony.

Poz. 1—3 druk w: Kal. 75—85; Mat. I 220—230, WN V 13—16, 29—31, 60—62; WJ V 14—17, 31—33, 63—65.

II. Projekty i pisma polemiczne, dotyczące poprawy ustaw oraz spraw organizacyjnych.

4. [O ustawach dla członków korespondentów, ich stosunku do członków czynnych i Rządu. Czytane między 18 i 29 stycznia 1819 r.] Incip.: „1. Korespondenci mają to tylko wiedzieć...”. K. 11—12.

5. [Dalszy ciąg uwag o korespondentach, wygłoszonych 29 stycznia 1819 r.]. Incip.: „Com myślał o konstytucyi...”. K. 15.

Poz. 4—5 druk.: Kal. 28—32; Mat. I 251—254, 257—259; WN V 32—36; WJ V 34—38.

6. [O planie nowej organizacji Towarzystwa, o związkach zostających pod wpływem Filomatów. Czytane na posiedzeniach między 29 stycznia a 28 marca 1819 r.]. Incip.: „Od pierwszego rzucenia myśli...”. K. 16—19. Druk. Kal. 48—53; Mat. I 259—263; WN V 46—50; WJ V 48—52.

7. [O Towarzystwie rządzącym, stosunku jego do Towarzystwa niższego i podziale na komitety. czytane między 29 stycznia a 28 marca 1819 r.]. Incip.: „Rzuczone są już myśli o Tow. nowym...”. K. 20—21.

8. „O Rapportach” [czytane między 29 stycznia a 28 marca 1819 r.]. K. 21v—22.

Poz. 7—8 druk.: Mat. I 266—269; WN V 51—55; WJ V 53—57.

9. [O konieczności wydawania ustaw tymczasowych. Czytane między 15 a 28 marca 1819 r.]. Incip.: „Trudności jakie w dalszem organizowaniu Tow. ...”. K. 24—27. Druk. Mat. I 270—274; WN V 56—59; WJ V 58—62.

10. [O ustawach ogólnych, zasadniczych. Czytane w końcu kwietnia 1819 r.]. Incip. „Z odmian które od czasów redakcyi...”. K. 28—30. Druk. Mat. I 326—328; WN V 69—71; WJ V 72—74.

11. [O celu członków czynnych]. „Wilno 1819 D. 2 maja”. Incip.: „Pytanie najważniejsze...”. Brak zakończenia. K. 32—33. Druk. Kal. 32—35; Mat. I 289—291; WN V 72—74; WJ V 75—77.

12. [O stosunku klasy czynnej do korespondentów]. „D. 5 maja [1819]”. Incip.: „Uwagi moje od tej zacne maxymy...”. K. 34—36.

13. [O Komitecie Dozorczym dla klasy korespondentów]. „Dnia 7 maja [1819]”. Incip.: „Zagaione na przeszłym posiedzeniu zapytanie...”. K. 36v—39.

Poz. 12—13 druk.: Mat. I 293—296, 297—300; WN V 75—82; WJ V 78—85.

14. [Projekt zatrzymania tymczasowego klasy korespondentów bez nazwy]. „D. Junii 9 [1819]. Incip.: „Jakkolwiek obrady nasze...”. K. 39v—41. Druk. Mat. I 324—326; WN V 93—94; WJ V 96—98.

15. [O klasie wstępnej]. „13 Maia [1819]”. Incip.: „Nieporządny bieg wyobrażeń...”. K. 42—44.

16. [O podwydziałach]. „19 Maia [1819]”. Incip.: „Wyobrażenia które o tworzeniu się podwydziałów...”. K. 44—44v.

Poz. 15—16 druk.: Kal. 41—44, 409; Mat. I 302—305, 316; WN V 83—86; WJ V 86—89.

17. Brulion podania w jęz. łac. do rektora Uniwersytetu w sprawie wyznaczenia terminu egzaminu na stopień magistra. K. 45. Pismo to znajduje się na ostatniej karcie, odwrotnie od początku arkusza, który zawiera poz. 15 i 16. Druk. WJ XIV 19.

18. [O urządzeniu klasy wstępnej na prowincji]. „1 Junii [1819]”. Incip.: „Nieraz powtarzałem że im Tow. nasze...”. K. 46—48. Druk. Mat. I 318—320; WN V 90—92; WJ V 93—95.

19. [Uwagi o piśmie periodycznym, czytane na posiedzeniu naukowym Wydziału I 26 marca 1820 r.]. Incip.: „Uwagi dotyczące się pisma peryodycznego...”. K. 50—51. Druk. Kal. 63—67; Mat. II 215—218; WN V 103—106; WJ V 108—111.

20. [Projekt organizacji Towarzystwa Filaretów, przedstawiony na posiedzeniu Związku Przyjaciół ok. 13 stycznia 1822 r.]. Incip.: „Jakkolwiek zamiary i działania nasze...”. K. 52—54. Druk. Kal. 67—71; Mat. III 166—169; WN V 107—111; WJ V 112—116.

III. Powitania.

21. [Mowa] „na przyjęcie [Wincentego] Giecołda i [Wincentego] Budrewicza”, [wygłoszona na posiedzeniu Związku Przyjaciół 24 maja 1819 r.]. K. 55—56. Mickiewicz był wówczas prezydentem Związku. Druk. Kal. 100—103; Mat. III 11—13; WN V 90—92.

IV. Prace naukowe Adama Mickiewicza w Towarzystwie Filomatycznym Wileńskim.

22. „Uwagi nad Dumą”. [Recenzja wiersza Jana Czeczota p. t. Duma nad mogiłami Francuzów..., czytana na posiedzeniu Wydziału I dnia 12 grudnia 1818 r.]. K. 57—59. Część k. 59 wycięta. Druk. Kal. 115—118; WN V 139—141; WJ V 143—145.

23. „Wiadomość naukowa z miesiąca stycznia roku 1819 członka Adama Mickiewicza Wydziału pierwszego z Biblioteki powszechny Genewskiej Tom dziewiąty, Roku trzeciego 1818, miesiąca septembra”. [Czytana na posiedzeniu naukowym Wydziału I dnia 4 lutego 1819 r.]. K. 61—64. Druk. Kal. 127—133; WN V 358—364.

24. „Wiadomość naukowa z miesiąca Lutego 1819 z Pamiętnika naukowego Warszawskiego Nru 1-szego i 2-giego”. [Czytana na posiedzeniu naukowym Wydziału I dnia 30 marca 1819 r.]. K. 65—69. Druk. Kal. 134—140; WN V 354—358; WJ V 367—372.

25. „Doniesienie z Gazety Francuskiej, wydawanej co dzień w Paryżu [!] in folio w wielkich arkuszach drobnym drukiem, pod tytułem Journal des Debats Po-

litiques et Literaires N 7, 8, 9, 10 [1819]”. [Czytane na posiedzeniu w dniu 2 maja 1819 r.]. K. 70—71. Druk. Kal. 140—142; WN V 352—353; WJ V 365—366.

26. „Recenzja operetki w iednym akcie pod tytułem Małgorzata z Zębocina” [utworu Jana Czeczota. Czytana na posiedzeniu Wydziału I w dniu 29 grudnia 1819 r.]. K. 72—75. Druk. Kal. 142—149; WN V 144—149; WJ V 149—155.

W tekstach liczne skreślenia i poprawki. Poz. 20 i 21 posiadają obwoluty jak przy sygn. 707.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

722

Pol., 1821, 22,3×17,8 cm. K 4 w tym ostatnia czysta.

Adam Mickiewicz: „Dodatek do Cwibaka”. Autograf.

Epilog do komedyjki z życia uczniowskiego p. t. „Gryczane pierożki”, napisanej przez Tomasza Zana. Mickiewicz dopisał go w r. 1821, gdy koledzy chcieli odegrać ją na imieniny Zana.

K. 3 i 4 nie rozcięte. Jest to właściwie arkusz złożony we czworo, w połowie nie rozcięty. Trzy ostatnie strony czyste.

Druk. Kal. 160—165; PF I 278—283; WN III 433—437; WJ I 471—476; Dz. wsz. I 145—149, 398—401.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

723

Pol., 7819, 22,7×19,2 cm i mniej. K. 2.

Adam Mickiewicz: Przekłady ód Horacjusza i Owidiusza.

1. „Do Pryska (z Horacyusza)”. K. 1. Autograf.

2. „Nullus argento etc. lib. II od. II Hor.” K. 2. Kopia Pietraszkiewicza.

3. „Ovidii Lib. IV, Elegia 1. Si qua meis”. K 2v. Kopia Pietraszkiewicza.

K. 1, zawierająca autograf poety, bardzo zniszczona, z obszarpanymi marginesami, które zostały odcięte, lecz później doklejone za pomocą przezroczystego plastra (nowocześnie!). W prawym rogu na marginesie widnieje cyfra 15. K. 2, zawierająca inną wersję tej samej ody w kopii Pietraszkiewicza, zachowana w dobrym stanie. Na marginesie górnego prawego rogu widnieje cyfra 35. Na odwrocie karty pieśń Owidiusza. Przekładu tych utworów dokonał Mickiewicz w r. 1819 w Kownie i przysłał je przyjaciółom do Wilna. Odę Horacjusza czytano na posiedzeniu Wydziału I Tow. Filomatów w dniu 5 października 1819 r.

Druk. Kal. 196—198; PF I 145—148; WN I 322—323 (podano tu odę „Do Pryska” w redakcji zawartej w oryginale poety); WJ I 61, 62; Dz. wsz. I 149—150, 403—408.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

724

Pol., 1819, 22,9×19,2 cm. K. 1.

Adam Mickiewicz: 1. „Sonet z Petrarcha [!] Przypomnienie”. 2. „Amelia (z Szyllera)”.

Karta zniszczona, z wystrzępionym lewym marginesem. Sonet „Przypomnienie” wykonany pismem Jana Czeczota, z poprawkami naniesionymi przez Mickiewicza. Na odwrocie kartki „Amelia (z Szyllera)” — autograf poety. Cały utwór przekreślony na krzyż przez autora.

Sonet „Przypomnienie” był czytany na posiedzeniu naukowym Wydziału I Tow. Filomatów w dniu 1 czerwca 1819 r. W r. 1822 wszedł w skład pierwszego tomu *Poezji A. Mickiewicza* (Wilno s. 139—140). Druk również w: PF I 130—131; WN I 96; WJ I 60; Dz. wsz. I 85.

Wiersz „Amelia” druk. Kal. 199—200; PF I 149; WN I 326; WJ I 63—64; Zob. Cz. Zgorzelski: Zagadki mickiewiczowskie. *Roczniki Humanistyczne*. T. 18: 1970 z. 1 s. 135—146; Dz. wsz. I 151—152, 410—414.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

725

Pol., 1819, 22,2×17 cm. K. 4 w tym ostatnia czysta.

Adam Mickiewicz: „Jamby powszechnie”. Autograf.

Rękopis z licznymi skreśleniami i poprawkami, pisany pośpiesznie, trudny do odczytania. Adam Mickiewicz czytał ten utwór na pożegnaniu, które odbyło się po posiedzeniu naukowym Wydziału I Tow. Filomatów w dniu 29 czerwca 1819 r. przed wyjazdem jego przyjaciół na wakacje i odjazdem poety do Kowna.

Druk. Kal. 188—194; PF II 147—152 w wersji poprawnej, 384—389 z zachowaniem wszystkich przekreśleń, pomyłek i interpunkcji autora; WN I 319—322; WJ I 465—469; Zob. Cz. Zgorzelski: Zagadki mickiewiczowskie. *Roczniki Humanistyczne*. T. 18: 1970 z. 1 s. 135—146; Dz. wsz. I 139—142, 380—389.

Prow. jak przy sygn. 701.

726

Pol., 1820, 22,8×18,3 cm. K. 6.

Adam Mickiewicz: „Dziewica z Orleanu”. [Przekład z Woltera]. Autograf.

Na marginesie k. 2 znajduje się kilka liczb. Tekst bardzo wyraźny, bez poprawek i skreśleń. Jak pisze Mickiewicz w liście do J. Jeżowskiego z dnia 15 I 1820 r. przekład dokonany został w r. 1817: „Dziewicy szpargał dobyłem, jedną pieśń przepiszę i na zasiłek waszych posiedzeń wyprawię... Tłumaczenie jest z 1817, marca, a poprawiać nie ma czasu”. (Zob. KF I 381). Utwór ten był czytany na posiedzeniu naukowym Wydziału I Tow. Filomatów w dniu 15 lutego 1820 r.

„Dziewicę z Orleanu” po raz pierwszy ogłoszono drukiem w *Skamandrze* (R. 1921 z. 7—9 s. 202—211), następnie w: PF I 134—145; WN I 319—322; WJ I 31—40.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

727

Pol. ok. 1820 r., 22,8×19,2 cm. K. 1.

Adam Mickiewicz: 1. [Pani Twardowska, sześć ostatnich wierszy]. 2. „Cztery toasty pewnego chemika na cześć istot promienistych”. 3. „Nauka (z Gleima)”. 4. „Co to jest? (z tegoż)”.

Na pierwszej stronie karty sześć ostatnich wierszy „Pani Twardowskiej”, pisane ręką Jana Czeczota. Następnym po nich wiersz „Cztery toasty” jest autografem poety. Na odwrocie karty tłumaczenie z Gleima „Nauka” i „Co to jest?”, pisane również ręką A. Mickiewicza. Wiersz „Nauka”, przekreślony przez autora na krzyż dwiema kreskami niezbyt wyraźnymi; „Co to jest?”, przekreślone liniami owalnymi z kleksami i zamazaniami.

Druk. PF I 133, 150, 151; WN I 107, 327; WJ I 64, 78; Dz. wsz. I 95, 153—153, 297—302; 414—417.

Prow. jak przy sygn. 701.

728

Pol., 1821, 22,2×17,4 cm. K. 2.

Adam Mickiewicz: 1. „Romantyczność”. 2. „Olympia”. Autografy.

Jest to właściwie list do przyjaciół-filomatów.

1. Wiersz „Romantyczność”, podpisany pseudonimem A. Poray, i dalej list do Tomasza Zana. K. 1—2.

2. List do Józefa Jeżowskiego i utwór „Olympia I. Strofa czyli Chor I”. K. 2v. Brak daty. Kallenbach ustala ją na styczeń 1821 r., Czubek na 15/27 stycznia, a Pigoń (w *Wydaniu Narodowym Dzieł Mickiewicza*) na 13/25 stycznia 1821 r. Zob. Kal. 326—329; KF III 107—111; WN XIV, cz. 1 128—132; WJ XIV 138—142; Dz. wsz. I 16—18, 153—154, 184—193, 418—419.

Prow. jak przy sygn. 701.

729

Pol., 1820, 22,2×17,2 cm. K. 2.

Adam Mickiewicz: „Pierwiosnek (primula veris)”.

Kopia Jana Czeczota z poprawkami naniesionymi przez A. Mickiewicza. Dwie ostatnie zwrotki przekreślone, ostatnia dopisana własnoręcznie przez poetę.

Utwór ten, cokolwiek w innej redakcji, wszedł w skład pierwszego tomiku *Poezji Mickiewicza*, wydanym w Wilnie w 1822 r. Por. WN I 7—8; WJ 103—104; Dz. wsz. I 15—16, 181—184.

Prow. jak przy sygn. 701.

730

Franc., ok. 1822, 21,2×18,3 cm. K. 4 w tym 3 i 4 czyste i nie rozcięte.

Adam Mickiewicz: „L'art dramatique en Pologne...”. Autograf.

Artykuł bez tytułu, nie dokończony, z licznymi przekreśleniami i poprawkami, bardzo nieczytelny.

Druk. Kal. 151—154; WN V 271—272; WJ V 277—279 przekład na jęz. pol.

Prow. jak przy sygn. 701.

731

Pol., 1822—1823, 23,1×19,2 cm i mniej. K. 15 w tym k. 2—7 tworzą trzy składki przeszyte różowymi nićmi. Nie opr.

Adam Mickiewicz: „Dziady, część druga”.

1. „Dziady część druga”. K. 1—8. Kopia Jana Czeczota z poprawkami naniesionymi przez A. Mickiewicza. Na k. 1v, w formie przypisku, pierwsza wersja wstępu.

2. „Do Dziadów części II”. K. 9—10. Wstawki z zakłęciami, autograf poety. Na k. 9, nad tekstem w nawiasie, uwaga autora: „pomyłone następstwo ćwiartek, trzeba patrzeć na numery”.

3. „Przedmowa do Dziadów”. K. 11—12. Autograf. List do Jana Czeczota z dnia

5/17 lutego 1823 r. z Kowna. Na k. 1 listu znajduje się tekst przedmowy, na drugiej właściwy list. Obie karty są oznaczone pieczętką „Archiwum Filomatów”. Do listu doklejona jest karteczka z początku XX w. z napisem: „N XXXIII List 2-gi A 7 Luty 1823”.

4. „Upiór”. Wiersz wchodzący w skład poematu *Dziady*, nadesłany Janowi Czeczotowi w liście z dnia 8/20 lutego 1823 r. K. 13—15. K. 13 — tekst listu, k. 14—15 — tekst utworu. Po ukończeniu wiersza jeszcze dwa zdania listu. Pieczętki i karteczka j.w. z napisem: „N XXXIII List 3-ci A 7 Luty 1823”.

Opis filologiczny, podobiznę i transliterację w/w rękopisów zamieścił S. Pigoń w rozprawie: *Formowanie „Dziadów” części drugiej. Rekonstrukcja genetyczna* (Warszawa 1967). Listy, w których znajduje się „Przedmowa do Dziadów” i „Upiór”, opublikował J. Czubek w KF V 36—38 i 44—45. Zob. WN XIV, cz. 1 203—204; WJ XIV 219—220. Czubek w wydaniu *Korespondencji* zamieszcza wraz z listem „Przedmową do Dziadów”, nie drukuje natomiast „Upiora”. *Wydane Narodowe i Jubileuszowe Dzieła Mickiewicza* nie drukuje obu utworów, poprzestając na ściśłych tekstach listów. Wszystkie te wydania nie uwzględniają paru zdań napisanych po zakończeniu „Upiora”. Zakończenie tego listu wydał S. Pigoń w dziele: *A. Mickiewicz. Listy, dedykacje, notaty nie objęte wydaniem książkowym* (Warszawa 1964 s. 13).

Prow. jak przy sygn. 701.

732

Pol., XIX w. 22,5×17,5 cm. K. 1.

Adam Mickiewicz: *Oda do młodości*.

Kopia nieznaney ręki. Bez tytułu, pisana w dwu kolumnach. Tekst *Ody* nieco zniekształcony, pewne wiersze poprzestawiane, w ostatniej zwrotce brak dwóch wierszy.

Prow. jak przy sygn. 701.

733

Pol., franc., 1818—1844, 20×10 cm i mniej. Listów 40. K. 80.

Fragment korespondencji Adama Mickiewicza z lat 1818—1844.

36 oryginalnych listów Adama Mickiewicza do następujących:

1. Jana Czeczota, 1819—1823 (12). K. 1—21. W liście z dnia 19 II/2 III 1820 r. wiersz: „Któż nad ciebie, któż nad Janka” (k. 3—4a); w liście z dnia 23 III/4 IV 1823 fragmenty wiersza „Amelia” (k. 15).

2. Filomatów, 1819 (1), nie dokończony. K. 22.

3. Józefa Jeżowskiego, 1818—1823 (19). K. 23—65. List z dnia 21 VIII/2 IX 1819 adresowany do Jeżowskiego i Pietraszkiewicza; do listu z 8/20 IV 1820 r. dołączona jest koperta z adresem; w liście z dnia 11/23 VI 1820 r. wiersz „Światło i Ciepło” z Schillera (k. 48—50). Druk. Dz. wsz. I 151, 408—410.

4. Józefa Kowalewskiego, 1823 (1). K. 66—67.

5. Franciszka Malewskiego, 1819—1820 (2). K. 68—72.

6. Marii Puttkamerowej z Wereszczaków, 1822 (1). K. 73—74.

7. Odbitki fotograficzne 2 listów A. Mickiewicza z Paryża, z 28 IX 1835 i 9 V 1844 r. do brata Franciszka. K. 75—77.

8. 1 list Marii Puttkamerowej do Adama Mickiewicza z 16/28 X 1822 r. K. 78.

9. 1 list Barbary Mickiewiczowej do syna Aleksandra z 13/24 IX 1820 r. oraz na drugiej stronie arkusika list Jerzego Mickiewicza do brata Aleksandra. K. 79—80.

W listach z reguły brak daty. Przy porządkowaniu korespondencji posługiwano się datacją, wziętą z *Wydania Narodowego Dzieł Mickiewicza* (t. XIV—XVI: Listy, w oprac. S. Pigonia). Wszystkie listy posiadają karteczki z numeracją po poprzednim porządkowaniu Archiwum Filomatów oraz adnotacjami i cyfrą J. Kallenbacha. Oznaczone są również owalną pieczętką: Archiwum Filomatów.

Druk. Kal., KF I—V; WN XIV—XVI; WJ XIV—XVI.

Prow. jak przy sygn. 701.

734

Pol., 1822—1823, 33,2×22,1 cm i mniej. K. 14 w tym 1 i 13 czyste. Nie opr.

Wykaz prenumeratorów *Poezyj* Adama Mickiewicza i rozliczenia z poetą, przeprowadzane przez Jana Czeczotą.

1. „Regestr prenumeratorów poezyi Mickiewicza”. K. 1—8. Regestr sporządzony piśmem J. Czeczoty. Na k. 2, przy tytule, notatka ręką O. Pietraszkiewicza: „Kopia zgodna z autentykiem, który zostanie u Jerzego Frąckiewicza”. Całość przeszyta białymi nićmi.

2. Dodatkowe zestawienie nazwisk prenumeratorów *Poezyj* Mickiewicza „Przed wydaniem tomu 3-go”. K. 9. Wykaz wykonany inną ręką. Na odwrotnej stronie karty, na dole, notatka piśmem Czeczoty: „Za 4 Exemplarze zapłacił Czeczotowi a za 30 samemu Mickiewiczowi. Od rozdanych zaś 10 Exemplarzy miał sobie darowany jeden”.

3. „Rachunek z Adamem po powrocie z Warszawy”. Zestawienie wydatków na osobiste i wydawnicze potrzeby poety. Piśmo Czeczoty. K. 10—11.

4. „Rejestr 2-gi wydatków Adama 1823”. K. 12—13. Piśmo Czeczoty.

5. „Jana”. Wykaz wydatków Jana Czeczoty. K. 14.

Rękopis posiada obwolutę z cienkiego papieru z pocz. XX w. z napisem: „Regestr Prenumeratorów Poezyi Mickiewicza”. Poniżej notatki kopiaowym ołówkiem: „Zeszyt fol. k. 8 i luźne k. 3”, naniesione ręką Kallenbacha.

Poz. 1—4 w/w rękopisu opublikował i opisał Cz. Zgorzelski (*Materiały do dziejów wileńskiej edycji „Poezyj” Mickiewicza. Pamiętnik Literacki*. T. 57: 1966 s. 625—651).

Prow. jak przy sygn. 701.

735

Pol., 1823, 20,2×12,3 cm. K. 3 w tym 2 czysta.

Wykazy studentów, zdających egzaminy z historii u Lelewela i Daniłowicza na Uniwersytecie Wileńskim. Autograf Joachima Lelewela.

1. „Regestr zdających examen z kursu Historji Lelewela w r. 1823. Mca Junij 14”. K. 1—2.

2. „1823. Mca Junij 14. Zdawali examen u Daniłowicza”. K. 3.

Pieczętki i prow. jak przy sygn. 701.

736

Pol., 1831, 37×23,3 cm. K. 10. Nie opr.

Kopie notatek Stanisława Kozakiewicza z opisem aresztowania i pobytu w areszcie od 14 do 26 maja 1831 r. (Aresztowany w Woronowie,

w drodze powrotnej do Wilna od stryja Dominika Kozakiewicza, właściciela majątku Bielica w gub. grodzieńskiej, pow. lidzkiego).

Kopie, wykonane na pocz. XX w. tą samą ręką co w rkp. 715, 716, 720.

Obwoluty jak przy sygn. 707.

Prow. jak przy sygn. 701.

737

Pol., I poł. XIX w., 27×22,5 cm i mniej. K. 6. Nie opr.

Drobne utwory poetyckie.

1. A[nton]i Gorecki: „Do Macieja Barankiewicza MD w dzień Jmienia. 1827. Febr. 25”. K. 1.

2. [Maurycy] Gosławski: „Zapewnienie. Do B. Krakowiak”. K. 2v.

” ” „Uniewinnienie. Z. Matastazego”. K. 3.

” ” „W Xiędze Pamiątek JW Prezesowej Zielińskiej”.
K. 2v—3v. Druk: *Poezye Maurycego Gosławskiego*
z przedmową... Leona Zienkiewicza. Lipsk 1864 s. 226.

” ” „W Xiędze Pamiątek K.K.” pod pochwałą K. — K. 3v.

3. Autor nieznan: Incip.: „Woienna trąba na boie...”. K. 4.

4. Autor nieznan: Część kart z początkiem wiersza obdarta. Pierwsza strona arkusza (k. 5) przekreślona. Na drugiej stronie k. 5 rozpoczyna się utwór poetycki od słów: „Boże! Ach czemuż mi to życie...”. K. 5—6.

Prow. jak przy sygn. 701.

INDEKS OSÓB, MIEJSCOWOŚCI I RZECZY

Arnault Antoine-Vincent 712	Filadelfiści Błękitni 714
Barankiewicz Maciej 737	Filareci 708, 711, 714, 715, 716
Berezowo 719	Filomaci 720, 721, 723, 733
Bestużew Aleksandier Aleksandrowicz 717	Frąckiewicz Jerzy 719, 734
Bielawski A. 719	Fryczyński Michał 717, 718
Bielica, majątek w pow. lidzkim 736	Gałęcki Józef 719
Bieliński Józef 715	Giecołd Wincenty 721
Błazejewski G. 717	Giedrońc Adolf 714
Borysowicz Antoni 710, 711	Gleim Johann Wilhelm Ludwig 727
Brzozowski Marian Dionizy 719	Gorecki Antoni 737
Budrewicz Ignacy 714	Gosławski Maurycy 737
Budrewicz Wincenty 711, 721	Grodno, miasto 719
Byczkowski 701	Gutowski 718
Chodźko Józef 711, 717	Hanusowicz Jan 709
Chreptowicz Adam Litawor 717	Hermann F. 710
Czartoryski Adam, książę 715	Heydatel Jan 714
Czczot Jan 701, 712, 713, 714, 717, 719, 721, 724, 727, 729, 731, 733, 734	Horatius Flaccus Quintus 723
Daniłowicz Ignacy 735	Hryniewiecki Klemens, ks. 717
Daszkiewicz Cyprian 714, 717, 719	Iszymisk, miasto 719
Dmochowska Maria 717	Januszewski Ignacy 714—717
Dmochowski Grzegorz 717	Jasiewicz 719
Domejko Aleksander 714	Jeżowski Józef 701, 702, 705, 713, 717, 719, 726, 728, 733
Domejko Ignacy 709, 711, 713	Kallenbach Józef 703, 728, 733, 734
Drotkiewicz Konstanty 719	Kastala, związek poetów 714
Druskienniki, miasto 719	Kazań, miasto 719
Dziewiątkowicz Adam 712	Kisielewski Antoni, ks. 714
Eysymont Lucjan 710, 711	Kizyl, miasto 719
	Komar Władysław 719

- Komitet Duchowny 713
 Komitet Korespondencyjny 713
 Komitet Statystyczny 710
 Kowalewski Józef 701, 704, 733
 Kowno, miasto 723, 725, 731
 Kozakiewicz Dominik 717, 736
 Kozakiewicz Stanisław 708, 711, 713, 714, 715, 716, 717, 720, 736
 Kozakiewiczówna Zofia 717
 Krański 719
 Kraków, miasto 712
 Krasiński Walerian 717
 Krechowicki Jan 714
 Kruszczyński Aleksander 714
 Krynicki Jan 714
 Krzemieniec, miasto 717
 Kulesza Michał 709, 714, 717
 Kwieciński Józef 717
 Lachnicki Ignacy 715
 Lelewel Joachim 715, 735
 Lipsk, miasto 737
 Łoziński Teodor Bożydar 701, 704, 705, 707, 712, 719
 Lempicki Michał 719
 Łomża, miasto 719
 Małewski Franciszek Hieronim 701, 703, 705, 708, 710, 715, 716, 719, 733
 Mickiewicz Adam 701, 709, 712, 719, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734
 Mickiewicz Aleksander 714, 733
 Mickiewicz Franciszek 733
 Mickiewicz Jerzy 733
 Mickiewiczowa Barbara 733
 Morawski Stanisław 706
 Moskwa, miasto 719, 720
 Mujszel Karol 709
 Norgiełłowicz Ludwik 719
 Nowicki Napoleon 709, 714
 Nowogródek, miasto 719
 Nowosilcow Nikołaj Nikołajewicz 715
 Odessa, miasto 719
 Odyniec Antoni Edward 717
 Omsk, miasto 719
 Orenburg, miasto 719
 Orlicki Dominik 719
 Ovidius Naso Publius 723
 Paprocki Ludwik 714
 Petersburg, miasto 719, 720
 Petrarca Francesco 724
 Piasecki Kazimierz 710, 711, 714, 717, 719
 Piasecki Marian 717
 Pietkiewicz Dominik 709
 Pietraszkiewicz Ignacy 718
 Pietraszkiewicz Jan 707, 710, 713
 Pietraszkiewicz Józef 718, 719
 Pietraszkiewicz Michał 718
 Pietraszkiewicz Mikołaj 718
 Pietraszkiewicz Onufry 701, 703, 705, 707, 709, 712, 713, 714, 716, 717, 718, 719, 720, 723, 733, 734
 Pietraszkiewiczowa Wiktoria 718
 Pietraszkiewiczówna Katarzyna 718
 Pietraszkiewiczówna Teresa 718
 Pigoń Stanisław 728, 731, 733
 Pilecka z Soltańów Helena 719
 Pohl Justyn 714
 Poliński 717
 Poray A. (pseud. A. Mickiewicza) 728
 Porębski A. 711
 Porębski Wincenty 710, 711, 714
 Promieniści 715
 Przeciszewski Kajetan 711
 Puttkamerowa z Wereszczaków Maria 717, 719, 733
 Radkiewicz Mikołaj 714
 Rogalski Józef 719
 Rukiewicz Michał 708, 709, 710
 Rylejew Kondratij Fiedorowicz 717
 Rzecznikowski Leon 719
 Schiller Friedrich von 724, 733
 Sierociński, nauczyciel z Krzemieńca 717
 Skibowski Leon, ks. 717
 Sobański Gotard 719
 Sobolewski Jan 704, 705, 709, 712
 Sosnowski Leopold 714
 Staniewicz Emeryk 714
 Staniewicz Zygmunt 712
 Suchecki Brunon 705
 Suzin Adam 714
 Szeliga pseud. zob. Bieliński Józef
 Szłykow, policmajster wileński 715, 716
 Tambowo, miasto 719
 Tarnów, miasto 719
 Tiumeń, miasto 719
 Tobolsk, miasto 719
 Tomsk, miasto 719
 Towarzystwo Narodowe Religijno-Moralne 713
 Tretiak Józef 712
 Turyńsk, miasto 719
 Twardowski Józef 715, 716
 Uczniowie świstoccy 715
 Ufa, miasto 719
 Uniwersytet Wileński 715, 735
 Voltaire François Marie de Arouet 726
 Warszawa, miasto 719, 734
 Wasilewski Zygmunt 715
 Węcki Józef 717
 Wiernikowski Jan 716
 Wierzbicki Konstanty 714
 Wilno, miasto 707, 706, 715, 719, 721, 723, 724, 736
 Woronowo, wieś 736
 Wysocki Jan 714
 Wyszynski Stefan, ks. kard. 701
 Zahorski Jan 714
 Zakrzewski Stanisław 714
 Zan Tomasz 701, 704, 707, 708, 709, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 719, 728
 Zarzecki Józef 714
 Zawadzki Wincenty 714
 Zgorzelski Czesław 724, 725, 734
 Zieliński Gustaw 719
 Zienkiewicz Leon 737

Zub Anioł 719
 Związek Patriotyczny 713
 Związek Poetów „Kastala” 714

Związek Przyjaciół 706, 707, 708, 709,
 710, 711, 712
 Żytomierz, miasto 712

„ARCHIVI PHILOMATHARUM” MANUSCRIPTA.
 PARS INVENTARII COLLECTIONIS MANUSCRIPTORUM
 IN BIBLIOTHECA CATHOLICAE UNIVERSITATIS LUBLINIENSIS ASSERVATORUM

S u m m a r i u m

Collectio manuscriptorum Bibliothecae Catholicae Universitatis Lubliniensis a. 1970 locupletata est traditis a Stephano card. Wyszyński, primate Poloniae, manuscriptis, quae vulgo Mickiewicziana nuncupantur.

Haec est quidem pars olim „Archivi Philomatharum”, quae constat documentis ad vitam et temperationem illius sodalitates cognoscendam, tempora eius variae activitatis illustranda, inita et suscepta commercia perscrutanda summopere utilibus.

Praestantissima huius collectionis pars sunt autographa quaedam Adami Mickiewicz scripta ad viam ac rationem sodalitates spectantia atque eius poetica opera aetate Vilniensi et Coviemensi exarata, quibus praecipuum opus, quod *Dziady pars secunda* inscribitur, adnumeratur. Quibus operibus accedunt quoque aliquot decades epistolarum ad familiares philomathas ab illo poeta missarum.

Qua collectione obtinetur quoque pars epistolarum sodalium illius consociationis philomatharum necnon epistulae ab Onuphrio Pietraszkiewicz aetate Vilniensi et exsilio missae et allatae.

Bibliotheca Catholicae Universitatis Lubliniensis ob valorem scientificum acceptae collectionis, quae numerus 37 adnotata est (701—737), inventarium eius typis edendam curavit.